

MOLAO OA MOTHEO OA LEKHOTLA LA PUSO EA SECHABA

**DC
2/27/2012**

1st Printing 2016

© *COPYRIGHT RESERVED*

*Printed by
Morija Printing Works
Morija - Lesotho*

Lethathamo

1.1	LEBITSO, ATERESE, FOLAKHA LE LEPETJO	1
	SEPHEO LE MERERO	1
1.3	BOTHO	3
1.3.1	LITHO TSE KA BONNGOE.....	3
1.3.2	KOPO EA HO BA SETHO.....	3
1.3.3	KAMOHELO KAPA KHANO EA SETHO.....	4
1.3.4	TEKO EA SETHO.....	4
1.4	MEKHATLO E IPOPELLETSENG LEKHOTLENG	4
1.5	BOTHO LEKHOTLENG LA MAFUMAHALI	5
1.5.1	TSOHO LA MONNA HO MAFUMAHALI LEKHOTLENG LE PUSONG.....	5
1.5.2	TSELA EA HO E TSA BONNETE BA HORE MAFUMAHALI A KHETHOA E LE BONYANE 30%.....	6
1.6	BOTHO LEKHOTLENG LA BACHA	6
2.	LICHELETE TSA LEKHOTLA.....	7
2.1	LICHELETE KA KAKARETSO	7
2.2	SEABO SA BOTHO.....	8
2.2.1	SEABO SA LILEMO TSE LESHOME.....	10
2.2.2	SEABO SA BOPHELO BOHLE	11
2.2.3	TEKA-TEKANO EA LITHO.....	11
2.3	LICHELETE TSA PROVINCE	11
2.4	LICHELETE TSA LEBATOOA	12
2.5	LICHELETE TSA LEKALA	13
2.6	LICHELETE TSA LEKALANA	13
2.7	LICHELETE LEKHOTLENG LA MAFUMAHALI	14

2.8	LICHELETE LEKHOTLENG LA BACHA	14
2.9	TŠENYO, BOSHOLU LE NYAMETSO EA LICHELETE	14
3.	LIBOKA	17
3.1	SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA	17
3.1.1	SEBOPEHO SA SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA	18
3.1.2	SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA SE TLA BOPTJOA KA	18
3.1.3	KAMOHELO EA BORUMUOA.....	19
3.1.4	TSAMAISO EA SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA.....	21
3.1.5	MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA LA PUSO EA SECHABA.....	21
3.1.6	LIQETO TSA SEBOKA SE SEHOLO	23
3.1.7	LIKOMITI KAPA LIKOMISI TSA TŠEBETSO TSA SEBOKA.....	23
3.2	SEBOKA SE SEHOLO SE KHETHEHILENG	24
3.2.2	SEBOKA SE KHETHEHILENG SA MAFUMAHALI KAPA SE KHETHEHILENG SA BACHA	24
3.2.3	NAKO LE TSEBISO EA SEBOKA SE KHETHEHILENG	25
3.2.4	SEBOPEHO SA SEBOKA SE SEHOLO SE KHETHEHILENG	25
3.2.5	TSAMAISO EA SEBOKA SE SEHOLO SE KHETHEHILENG.....	26
3.2.5	MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SE SEHOLO SE KHETHEHILENG ..27	
3.2.6	HA HO BITSOA HOA SEBOKA SE KHETHEHILENG SA TŠOHANYETSO HO AMA HO HLOKA TŠEPO HO KOMITI E KHOLO KAPA MOETAPELE.....	27
3.3	SEBOKA SA BOETAPELE	28
3.3.1	SEBOPEHO SA SEBOKA SA BOETAPELE	28
3.3.2	TSAMAISO EA SEBOKA SA BOETAPELE.....	29
3.3.3	MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA BOETAPELE	29
3.4	SEBOKA SA MAANO	30
3.4.1	SEBOPEHO SA SEBOKA SA MAANO.....	30
3.4.3	MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA MAANO	31
3.5	SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI	32
3.5.1	SEBOPEHO SA SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI	33
3.5.2	BOLEBELLI	34
3.5.3	BAMEMUOA BA LEKHOTLA.....	35
3.5.4	BATLALEHI BA LITABA	35
3.5.5	TSAMAISO EA SEBOKA SE SEHOLO SA MAFUMAHALI	35

3.5.6	MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SE SEHOLO SA MAFUMAHALI ...	35
3.5.7	KAKARETSEO EA BORUMUOA LIBOKENG TSA MAFUMAHALI	37
3.6	SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA LA BACHA	38
3.6.1	SEBOPEHO SA SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA LA BACHA	38
3.6.1.1	SEBOKA SE SEHOLO SA BACHA SE TLA BOPTJOA KA:.....	38
3.6.2	BOLEBELLI	39
3.6.3	BAMEMUOA BA LEKHOTLA.....	40
3.6.4	BATLALEHI BA LITABA	40
3.6.5	TSAMAISO EA SEBOKA SA SEHOLO SA BACHA.....	40
3.6.6	MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SE SEHOLO SA BACHA	40
3.6.7	KAKARETSEO EA BOROMUOA LIBOKENG TSA BACHA.....	42
3.7	SEBOKA SA PROVINCE.....	42
3.7.1	SEBOPEHO SA SEBOKA SA PROVINCE	42
3.7.2	BOLEBELLI	43
3.7.3	BAMEMUOA BA LEKHOTLA.....	43
3.7.4	BATLALEHI BA LITABA	44
3.7.5	TSAMAISO EA SEBOKA SA PROVINCE	44
3.7.6	MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA PROVINCE.....	45
3.8	SEBOKA SA PROVINCE SE KHETHEHILENG	46
3.8.1	SEBOPEHO SA SEBOKA SA PROVINCE SE KHETHEHILENG.....	46
3.8.2	TSAMAISO EA SEBOKA SA PROVINCE SE KHETHEHILENG	46
3.8.3	MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA PROVINCE SE KHETHEHILENG	47
3.9	SEBOKA SA LEBATOOA	48
3.9.1	SEBOPEHO SA SEBOKA SA LEBATOOA	48
3.9.2	BOLEBELLI	49
3.9.3	BAMEMUOA BA LEKHOTLA.....	49
3.9.4	BATLALEHI BA LITABA	50
3.9.5	TSAMAISO EA SEBOKA SA LEBATOOA.....	50
3.9.6	MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA LEBATOOA	51
3.9.7	SEBOKA SA LEBATOOA SE KHETHEHILENG	52
3.10	SEBOKA SA LEKALA.....	53
3.10.1	SEBOPEHEHO SA SEBOKA SA LEKALA	53
3.10.2	TSAMAISO EA SEBOKA SA LEKALA	54
3.10.3	MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA LEKALA	55
3.11	SEBOKA SA LEKALANA	56

3.11.1	SEBOPEHEHO SA SEBOKA SA LEKALANA	57
3.11.2	TSAMAISO EA SEBOKA SA LEKALANA.....	57
3.11.3	MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA LEKALANA.....	58
3.12	BOEMELI LIBOKENG TSA LEKHOTLA	59
3.12.1	BOROMUOA.....	60
3.12.2	SEBOKA SA LEBATOOA.....	60
3.12.2.1	LIPALLO TSA BOEMELI	60
3.12.3	SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA:	60
3.12.3.1	LIPALLO TSA BOEMELI KE TSENA:	61
3.13	BOITSEBISO BA BOROMUOA BO EANG LIBOKENG TSA LEKHOTLA..	61
3.14	NAKO EA LIBOKA TSE KHOLO TSA LEKHOTLA	62
3.15	MOKHOA OA HO FIFILELA LIQETO LIBOKENG	63
3.16	NEHELANO KOMITING E NCHA	63
3.17	MOKHOA OA HO VOUTA LIBOKENG TSA MAFUMAHALI LE BACHA	64
4.	SEBOPEHO SA LEKHOTLA	66
4.1	LEKHOTLA KA KAKARETSO	66
4.2	LEKHOTLA LA MAFUMAHALI.....	66
4.3	LEKHOTLA LA BACHA.....	66
4.4	LIPROVINCE	66
4.5	MABATOOA.....	67
4.6	MAKALA A LEKHOTLA.....	67
4.7	MAKALANA A LEKHOTLA.....	67
5.	LIKOMITI TSA LEKHOTLA	68
5.1	LITHO TSA KOMITI E KHOLO	68
5.1.1	HO HLOKA TŠEPO HO MOETAPELE, KOMITI LE SETHO SA KOMITI KA BOMONG BA TSONA	69
5.1.1.1	LIKHETHO LIKOMITING TSA LEKHOTLA.....	70
5.1.2	SEKHEO KOMITING E KHOLO	70
5.1.3	LIPHUTHEHO TSA LIKOMITI TSE KHOLO	71
5.1.4	BOLELELE BA NAKO EA HO LULA LITULONG	71
5.2	MESEBETSI EA KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA	72
5.2.1	MATLA A PEHO EA BAKHETHOA	74
5.2.2	MATLA A KHALEMO LE LIKOTLO	76
5.2.3	MATLA A KANANELO LE KHANO EA LIKOMITI	77
5.2.4	MATLA A KHIRO LE PHANO EA MESEBETSI.....	78

5.3	MATLA LE MESEBETSI EA LITHO TSA KOMITI E KHOLO.....	79
5.3.1	MOETAPELE.....	79
5.3.2	MOTLATSI OA MOETAPELE.....	81
5.3.3	MONGOLI E MOHOLO.....	81
5.3.4	RAMATLOTLO.....	82
5.3.5	MOLULA SETULO OA LIBOKA.....	84
5.3.6	MOTLATSI OA MONGOLI E MOHOLO.....	85
5.3.7	MOTLATSI OA MOLULA SETULO.....	86
5.3.8	MOOKAMELI OA LIPHATLALATSO.....	86
5.3.9	SEBOHOLI.....	86
5.3.10	MOTLATSI OA SEBOHOLI.....	87
5.4	KOMITI EA TŠEBETSO EA KOMITI E KHOLO.....	88
5.4.1	LITHO TSA KOMITI EA TŠEBETSO.....	88
5.4.2	KOMITI EA TŠEBETSO EA KOMITI E KHOLO EA MAFUMAHALI, KOMITI E KHOLO EA BACHA LE KOMITI EA PROVINCE.....	88
5.4.3	MESEBETSI EA KOMITI EA TŠEBETSO EA KOMITI E KHOLO.....	89
5.5	KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI.....	89
5.5.1	LITHO TSA KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI.....	90
5.5.2	MESEBETSI EA KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI ..	90
5.5.3	KOMITI EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI EA PROVINCE.....	92
5.5.4	KOMITI EA LEBATOOA EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI.....	92
5.5.5	KOMITI EA LEKALA EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI.....	92
5.5.6	KOMITI EA LEKALANA EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI.....	92
5.5.7	MOO MOTHEO ONA O SA RENG LETHO KA MAKHOTLA A MAFUAMALI LE BACHA.....	93
5.6	KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA LA BACHA.....	94
5.6.1	LITHO TSA KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA LA BACHA.....	94
5.6.2	MESEBETSI EA KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA LA BACHA.....	95
5.6.3	KOMITI EA LEKHOTLA LA BACHA EA PROVINCE.....	96
5.6.4	KOMITI EA LEKHOTLA LA BACHA EA LEBATOOA.....	96
5.6.5	KOMITI EA LEKHOTLA LA BACHA EA LEKALA.....	96
5.6.6	KOMITI EA LEKHOTLA LA BACHA EA LEKALANA.....	96
5.7	KOMITI EA PROVINCE.....	97
5.7.1	SEBOPEHO SA KOMITI EA PROVINCE.....	97
5.7.2	MATLA LE MESEBETSI EA KOMITI EA PROVINCE.....	98
5.7.3	KOMITI EA TŠEBETSO EA KOMITI EA PROVINCE.....	99

5.8	KOMITI EA LEBATOOA EA LEKHOTLA	99
5.8.1	MESEBETSI EA KOMITI EA LEBATOOA.....	100
5.9	KOMITI EA LEKALA	101
5.9.1	MESEBETSI EA KOMITI EA LEKALA	102
5.10	KOMITI EA LEKALANA.....	103
5.10.1	KOMITI EA LEKALANA E TLA BA:	103
5.10.2	MESEBETSI EA KOMITI EA LEKALANA E TLA BA:	104
5.11	KOMITI EA PARAMENTE.....	105
5.11.1	SEBOPEHO SA KOMITI EA PARAMENTE	106
5.11.2	MATLA LE MESEBETSI EA KOMITI EA PARAMENTE.....	107
5.12	KOMITI EA SERITI SA MATONA A MUSO (SHADOW CABINET).....	108
5.13	KOMITI EA MAANO	108
6.	TSELA EA HO KHETHA LITHO TSA LIKOMITI TSA LEKHOTLA LA PUSO EA SECHABA	109
6.1	KOMITI TSE KHOLO	109
6.1.1	KOMITI E KHOLO EA MAFUMAHALI LE EA BACHA	111
6.2	KOMITI EA PROVINCE.....	111
6.3	KOMITI EA TŠEBETSO EA KOMITI EA PROVINCE	111
6.4	KOMITI EA LEBATOOA.....	112
6.5	KOMITI EA LEKALA	112
6.6	KOMITI EA LEKALANA	113
7.	BOTHO LIKOMITING	113
7.1	BOTHO KOMITING E KHOLO	113
7.2	BOTHO KOMITING TSE KHOLO TSA MAFUMAHALI LE BACHA	114
7.3	BOTHO KOMITING EA PROVINCE	114
7.4	BOTHO KOMITING EA LEBATOOA	115
7.5	BOTHO KOMITING EA LEKALA	116
7.6	BOTHO KOMITING EA LEKALANA	117
7.6.1	MOTAKALATSO LIKOMITING TSA LEKHOTLA	117
8.	LIPHATLALATSO	119
8.1	MOHOO OA LEKHOTLA	119
8.2	MANGOLO, LIBUKA, LIBUKANA.....	120
8.3	LI-EA-LE-MOEA, LI-TELEVISION LE LIPHATLALATSO TSA LIKHOELE	120
8.4	BOTO EA BOTSAMAISI.....	120
8.5	MATSATSI A BOHLOKOA	121
8.5.1	LETSATSI LA MOSHOESHOE	121

8.5.2	LETSATSI LA NTATE NTSU	121
8.5.3	LETSATSI LA LEKHOTLA	121
8.5.4	LETSATSI LA SADC	122
8.5.5	LETSATSI LA AFRIKA	123
9.	BOITŠOARO LEKHOTLENG LA PUSO EA SECHABA	125
9.1	BOITŠOARO LEKHOTLENG	128
9.2	KOMITI EA BOITŠOARO	129
9.2.1	MESEBETSI EA KOMITI EA BOITŠOARO	129
10.	KOMITI EA MAIPILETSO	131
10.2	MESEBETSI EA KOMITI EA MAIPILETSO	132
10.3	PITSO EA HO ARABELA LITABA TSA BOITŠOARO	132
10.4	BOITELEKO	134
10.5	BOIPILETSO	135
10.5.1	MOKHOA OA HO KENYA/NKA BOIPILETSO	135
10.5.2	HO MAMELOA HOA BOIPILETSO KE SEBOKA SE SEHOLO	136
10.6	KOMITI EA BAHOLO BA LEKHOTLA	137
11.	LIPHETOHO MOTHEONG OA LEKHOTLA	137
	TSELA EA TŠEBETSO.....	141
	BAKHETHOA PARAMENTENG	143

SELELEKELA

Komiti e Kholo ea Lekhotla la Puso ea Sechaba e motlotlo ho phatlalatsa Molao oa Motheo oa Lekhotla la Puso ea Sechaba.

BOLENG BA MOLAO OA MOTHEO OA LEKHOTLA LA PUSO EA SECHABA.

Ho Litho Tsa Lekhotla: Ke lebofe le re tlamang `moho.

- Ha re ferekane sepheong: ke lesupatsela la rona le tšepahalang;
- Khesanong ka liketso kapa ka lipuo: ke `mokelli le mokopanyi oa rona ;
- Liqabanng: ke namolo ho rona;
- Ha re futuhetsoe ke bathetsi le bakhelosi: ke mothetsolli oa rona;
- Litsietsing: ke pholoho ho litho tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba;
- Ka nako tsohle: Ke motsekelli oa `nete, toka, khotso le kutloano.

Ho Basotho Bohle: Ke thuto ea boleng le tsela e nepahetseng ea Boipuso ba Sechaba, Pusong ea Sechaba Lesotho.

**'NETE KE THEBE
SECHABA KE POHO**

KAROLO EA PELE

1. LEKHOTLA KA KAKARETSO

1.1 LEBITSO, ATERESE, FOLAKHA LE LEPETJO

- a) Lebitso la Lekhotla ke: DEMOCRATIC CONGRESS (DC), e leng LEKHOTLA LA PUSO EA SECHABA.
- b) ATERESE: Private-bag 12002 MASERU
- c) Folakha, ke `mala o mofubelu o sephara (dominant colour), o lateloa ke o motala le o motšo e lekanang e lepelletseng (vertical bands). Lephakong ke pitsa e ntšo e maoto a mararo e ngotsoeng `DC' ka botala.
- d) Lepetjo la Lekhotla ke: `NETE KE THEBE, SECHABA KE POHO.

SEPHEO LE MERERO

Sepheo le merero ea Lekhotla la Puso ea Sechaba:

- (a) ho tlosa masalla `ohle a puso e mpe ea bokhopo le khatello Lesotho, Afrika le Lefatšeng ka bophara e le hore ho busoe ka takatso ea Sechaba;
- (b) ho sebeletsa bolokolohi, bonngoe le kopano ea Sechaba sohle sa Basotho;

- (c) ho sebeletsa kholiso ea moruo le pheliso ea bofuma Lesotho;
- (d) ho sebeletsa kabo ea moruo le menyetla ho Sechaba sohle sa Basotho ntle le khethollo;
- (e) ho sebeletsa ntlafatso ea basebetsi le mekhatlo ea bona Lesotho;
- (f) ho sebeletsa matlafatso le katleho ea khokahano ea Linaha tsa Tikoloho ea Afrika e ka Boroa (SADC) le kopano ea Afrika (AU) litabeng tsa lipolotiki le kholiso ea moruo, molemong oa khotso, ho loantša tlala le bofuma;
- (g) Ho sebeletsa bolokolohi ba bophatlalatsi le ho sireletsa litokelo tsa mantlha tsa botho;
- (h) ho sebeletsa ntlafatso ea bophelo ba batho ka kakaretso ka hare ho naha ea Lesotho, tikoloho ea Afrika e ka Boroa le Afrika ka kakaretso;
- (i) ho felisa khethollo ea basali le bacha mesebetsing, pusong, moruong le kabong ea mobu ka ho sebeletsa pheliso ea melao eohle e ba khethollang;
- (j) ho loantša bobolu tšebeletsong ea sechaba;
- (k) ho loantša khapo ea naha ea Basotho le kahelo ea eona ke balichaba;

- (l) ho sebeletsa ntlafatso ea thuto mekhahlelong eohle le ho akofisa kanetso ea eona ho batho bohle.

1.3 BOTHO

Ho tla ba le mefuta e `meli ea botho: oa pele e tla ba litho tse keneng Lekhotla ka bonngoe Makalaneng a tsona, Mabatoeng a ha habo tsona; oa boleli e tla ba oa mekhatlo e tla ipopella ho Lekhotla la Puso ea Sechaba Lesotho ka litho tsa eona.

1.3.1 LITHO TSE KA BONNGOE

Litho tse ka bonngoe tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba e tla ba ba amohetsoeng ho ba litho, ba khotsofatsang lipallo tsena:

- (a) ba tšehetsang merero, tšebetso le boikemisetso ba Lekhotla; ba itlametseng ho sebeletsa kholo le kopano ea Lekhotla, ba sa thekesele; ba ipehang tlas'a taolo ea Lekhotla; ba tšepisang e le ka `nete ho hlompha liqeto le Boetapele ba Lekhotla;
- (b) ba lilemo li leshome le metso e mehlano kapa ba baholo ho feta moo ba amohetsoeng ho ba litho;
- (c) Bao e seng litho tsa Makhotla, leha e le tsona lihlopha tsa lipolotiki tseo tšebetso le sepheo sa tsona li sa lumellaneng le tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba.

1.3.2 KOPO EA HO BA SETHO

Kopo ea ho ba setho e tla latela methati e latelang:

- (a) Kopo ea ho ba Setho e tla etsetsoa fomong ea Lekhotla, e felehelistsoe ke Seabo, taolong ea ofisi ea Lekalana.
- (b) Fomo hammoho le seabo li tla fitisetsoa Lekaleng, Lekala le nt'o li fetisetsa Lebatooeng.
- (c) Fomo ena 'moho le Lenane la ba ntšitseng seabo li tla fetisetsoa ho Mongoli e Moholo ke Lebatooa.
- (d) Mongoli e Moholo o tla beha manane a joalo kapele ho Komiti e Kholo ho imamella le ho etsa qeto ea kamohelo kapa khano ea likopo tse joalo. Hona ho tla etsahala joalo ka likopo tsohle, le tse tla hlaha ka tlasa seabo sa nako e telele tlasa 2.2.1 le 2.2.2

1.3.3 KAMOHELO KAPA KHANO EA SETHO

Komiti e Kholo ea Lekhotla e na le matla a ho amohela kapa ho hana kopo ea motho ea lakatsang ho ba setho. Moo Komiti e hanang e tla hlalosa mabaka ao e hanang kopo e joalo ho Komiti ea Lebatooa le amehang.

1.3.4 TEKONG EA SETHO

Setho ka seng se secha se tla ba tekong ea botho likhoeli tse leshome le metso e robeli (18), ho sa tsotellehe mofuta oa seabo sa setho ka seng ho latela 2.2.1 le 2.2.2.

1.4 MEKHATLO E IPOPELLETSENG LEKHOTLENG

- (a) Mekhatlo e ipopelletseng Lekhotleng la Puso ea Sechaba e tla ba eohle e tla amoheloa ke Komiti e Kholo. Mekhatlo e joalo e tla hlalisa kopo e bontšang hore e ikemiselitse ho amohela le ho latela merero, boikemisetso, tšebetso le Motheo oa Lekhotla la Puso ea Sechaba.
- (b) Mekhatlo e sa tlo amoheloa, ke Makhotla a Lipolotiki a latelang merero, boikemisetso, le tšebetso tse sa lumellaneng le tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba; e itlhaahisetsang Bakhethoa ba eona Likhethong tsa Paramente le tsa Makhotla a Puso ea Libaka.

1.5 BOTHO LEKHOTLENG LA MAFUMAHALI

Mafumahali le Baroetsana ba seng ba kene Lekhotleng la Puso ea Sechaba, e tla ba litho tsa Lekhotla la Mafumahali la Lekhotla la Puso ea Sechaba.

1.5.1 TSOHO LA MONNA HO MAFUMAHALI LEKHOTLENG LE PUSONG

- (a) Lekhotla la Puso ea Sechaba, le tla etsa bonnete ba hore methating eohle ea Lekhotla, Mafumahali a khethoang a etsa bonyane karolo ea mashome a mararo lekholong (30%).
- (b) Hape pusong e eteletsoeng pele ke Lekhotla la Puso ea Sechaba (DC) bohle ba moo pusong, ba behoa ka sepolotiki, ba tla sebetsa ka litsela tsohle tse lumelloang ke molao oa Motheo oa Naha le melao ea Paramente ho

bona hore Mafumahali a fuoa karolo ea mesebetsi, methating eohle, e etsang bonyane eona karolo ea mashome a mararo lekholong (30%).

1.5.2 TSELA EA HO ETSA BONNETE BA HORE MAFUMAHALI A KHETHOA E LE BONYANE 30%

Moo ho fumanehang hore palo ea mafumahali e khethiloeng ke seboka ha e phethe palo eo ea (30%), Seboka se tla hlopha lenane la Mafumahali a tlang ho khetheloa Komiting a etsang 30%. Mafumahali a hlahang lenaneng leo a tla `ne a kenyeletsoe komiting ho fihlela a etsa karolo ea mashome a mararo lekholong (30%). Hona ho bolela hore palo ea Komiti efe kapa efe ea Lekhotla la Puso ea Sechaba e ka `na ea eketseha ha ho fumaneha hore Seboka ha se ea khetha Mafumahali a etsang palo ea mashome a mararo lekholong (30%).

1.6 BOTHO LEKHOTLENG LA BACHA

Setho sa Lekhotla la Puso ea Sechaba se lilemo li sa feteng mashome a mararo a metso e mehlano (35) e tla ba setho sa Lekhotla la Bacha.

KAROLO EA BOBELI

2. LICHELETE TSA LEKHOTLA

2.1 LICHELETE KA KAKARETSO

- (a) Lichelete tsa Lekhotla li tla hlaha e le seabo sa ho kena Lekhotla; ele lichelete tse hlahisoang ka tsela tse kang tsa lik'honsarete, lirafole, libaesekopo, litantši, limpho, meketjana, kapa tse ka hlahang ka tsela efe kapa efe eo Komiti e Kholo e ka e ananelang.
- (b) Lichelete tsohle tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba li tla boloko ba bankeng e tsejoang, le ho amoheloa ke Komiti e Kholo.
- (c) Litefo tsohle tse etsoang ke Lekhotla li tla etsoa ka licheke (*cheques*) tse tla tekeneloa ke Molula-setulo oa Komiti e Kholo, e leng Moetapele le Ramatlotlo kapa le Mongoli e Moholo oa Lekhotla bosieong ba e mong oa bona.
- (d) Mongoli e Moholo o tla lumelloa ka cheletana (*petty cash*) e tla lumellanoa ke Komiti e Kholo nako le nako. Tšebeliso ea chelete ena e tla lokeloa ho hlaloso hantle ka manollo pele e ka eketsoa ho latela kopo.
- (e) Licheke, (Pampiri chelete), li-postal order le li-money order li tla ngoloa li lefa "DEMOCRATIC CONGRESS". Lipampiri-chelete tseo li lokela hore li be li etsoe mela ea ho li tiisa (crossed cheque). Litefo li se etsoe ka lebitso la setho sa Lekhotla e le Molula-Setulo, Mongoli kapa Ramatlotlo leha e ka ba mang kapa mang.

- (f) Libuka tsohle tsa Lekhotla li tla hlophshoa selemo le selemo bonyane pele ho mafelo a Tlhakubele selemong se hlahlamang. Li tla hlahlojoa ke setsebi se ikemetseng sa libuka tsa lichelete (Independent Auditors) tseo Seboka se Seholo se tla lumellana ka tsona;
- (g) Lakalana, Lekala, Lebatooa kapa Komiti e Kholo ea Lekhotla la Puso ea Sechaba li tla fa Lekalana, Lekala, Lebatooa kapa Komiti e Kholo ea Mafumahali chelete cheleteng ea Lekalana, Lekala, Lebatooa kapa Komiti e Kholo ea Lekhotla le nang le matla; ha li e hloka ho ntšetsa mosebetsi oa Lekhotla pele.
- (h) Lakalana, Lekala, Lebatooa kapa Komiti e Kholo ea Lekhotla la Puso ea Sechaba li tla fa Lekalana, Lekala, Lebatooa kapa Komiti e Kholo ea Bacha chelete cheleteng ea Lekalana, Lekala, Lebatooa kapa Komiti e Kholo ea Lekhotla le nang le matla, ha li e hloka, ho ntšetsa mosebetsi oa Lekhotla pele.

2.2 SEABO SA BOTHO

Ho tla ba le seabo sa botho se tlang ho behoa ke Seboka se Seholo nako le nako.

- (a) Motho e mong le e mong e tla ba setho sa Lekhotla hoba a tlatse fomo ea ho ba setho, a ntše le seabo sena se boletsoeng ka holimo mona. Mang kapa mang ea tla amohela seabo sena o tla ntša rasiti ea Lekalana eo mokopi a tla ipolokela eona ho fihlela Komiti e Kholo e mo neile karete ea botho. Ea sa amoheloang o tla

fumana qeto e joalo e tsoa Komiting e Kholo ho latela 1.3.3 mona ka holimo, 'me o tla buseletsoa seabo sa hae kaofela.

- (b) Karolo ea leshome lekholong (10%) ea seabo se joalo e tla ba ea Lekalana, karolo ea mashome a mabeli lekholong (20%) e tla ba ea Lekala. Karolo ea mashome a mararo lekholong (30%) e tla ba ea Lebatooa, ha karolo e setseng ea mashome a mane lekholong (40%) e tla ba ea Ntlo Kholo e tla romeloa ho Mongoli e Moholo le fomo ea kopo, e tlang ho romeloa ho Ramatlotlo.
- (c) Nchafatso ea botho e tla etsoa ka selemo le selemo, ho ntse ho lefshoa le seabo se beiloeng se tlang ho lefshoa pele ho letsatsi la 30 khoeling ea Pulungoana. Setho se tla sitoa ho ntša seabo pele ho la 30 Pulungoana selemong se seng le se seng, ka mabaka a sa utloahaleng, se ka nkeloa bohato ba khalemo.
- (d) Liabo tse sa finyellang Ntlo-Kholo ka la 30 Pulungoana, li se li tla hlaha 'me li balelloe e le tsa selemo se hlahlamang.
- (e) Setho sefe kapa sefe se feletsoeng ke botho Lekhotleng ka ho se khotsofatse mabaka a Motheong ona ha se lakatsa ho nchafatsa hape, 'me eba se ea

amoheloa, se tla nkuoa e le setho se kenang bocha. Se tla tlatsa fomo (DC 1) 'me eona e felehetsoa ke seabo.

- (f) Mekhatlo e ipopellang Lekhotleng la Puso ea Sechaba e tla kena ka seabo se tlang ho behoa ke Seboka se Seholo ka selemo le selemo. Chelete ea ho kena le ea seabo sa selemo e tla romeloa hang e seng ka likhaohano, e romeloe ho Ramatlotlo 'moho le fomo ea kopo ea eona e tlang ho romeloa ho Mongoli e Moholo. Ha mokhatlo o joalo o amohelahile, temana ea (d) le ea (e) mona ka holimo, li tla lateloa. Seabo se ke ke sa khutla ha mokhatlo o joalo o felloa ke botho ka ho lelekoa kapa ho itokolla Lekhotleng ka boikhethelo ba oona/sona.
- (g) Setho se tlotsoeng ke letsatsi la la 30 Pulungoana se sa nchafatsa botho ba sona litokelo tsa sona li tla fanyehoa ho fihlela se nchafalitse.

2.2.1 SEABO SA LILEMO TSE LESHOME

Setho sa Lekhotla la Puso ea Sechaba se tla ba le boikhethelo ba ho ntša seabo sa lilemo tse leshome, molemong oa ho qoba ho b'esale se ntša seabo sa selemo le selemo le molemong oa ho thusa Lekhotla ka chelete. Seabo sena sa lilemo tse leshome e tla ba maloti a Makholo a Mahlano (M500.00), 'me se tla 'ne se hlahlojoe nako le nako ke Komiti e Kholo. Karolelano ea sona ke methati e hlahlamanang ea Lekhotla e tla

tsoana ka mekhekhetho le e hlahang temaneng ea 2.2 (b) mona ka holimo.

2.2.2 SEABO SA BOPHELO BOHLE

Setho sa Lekhotla la Puso ea Sechaba se tla ba le boikhethelo ba ho ntša seabo sa Bophelo Bohle, molemong oa ho qoba khathatso ea ho b'esale se ntša seabo selemo le selemo, le molemong oa ho thusa Lekhotla ka chelete. Seabo sena sa Bophelo Bohle e tla ba Maloti a likete li peli (M2000.00), 'me se tla 'ne se hlahlojoe nako le nako ke Komiti e Kholo. Karolelano ea sona ka methati e hlahlamanang ea Lekhotla e tla tšoana ka mekhekhetho le e hlahang Temaneng ea 2.2 mona ka holimo.

2.2.3 TEKA-TEKANO EA LITHO

Setho se ntšitseng seabo sa lilemo tse leshome kapa sa Bophelo Bohle se tla lekana le setho se seng le se seng se ntšitseng seabo sa selemo. Litho tsohle tsa Lekhotla li tla lekana ka livoutu 'me li tla lekana kapele ho Molao ona oa Motheo oa Lekhotla. Setho sa 2.2.1 kapa 2.2.2 ha se nkeloa likhato tsa boitšoaro tse ka isang telekong ha se na ho khutlisetsoa karolo efe kapa efe ea seabo sa sona.

2.3 LICHELETE TSA PROVINCE

- (a) E tla ba tšoanelo ea Komiti ea Province ho bokella lichelete tse tla thusa ho ntšetsa mosebetsi oa Lekhotla pele.
- (b) Lichelete tsohle tsa Province li tla bolokoa bankeng e tsejoang, le ho amoheloa ke Komiti e Kholo.
- (c) Litefo li tla etsoa ka ho tekeneloa ke Mookameli le Ramatlotlo; Mongoli a tekene ha Ramatlotlo kapa Mookameli a le sieo.
- (d) Ramatlotlo o tla boloka libuka tsa lichelete, 'me o tla beha boemo ba lichelete tse hlophisitsoeng ka selemo le selemo sebokeng sa Province sa selemo. Kopi ea boemo ba lichelete e tla romeloa ho Mongoli e Moholo ho e beha ho Komiti e Kholo.

2.4 LICHELETE TSA LEBATOOA

- (a) E tla ba tšoanelo ea Komiti ea Lebatooa ho bokella lichelete tse tla thusa ho ntšetsa mosebetsi oa Lekhotla pele.
- (b) Lichelete tsohle tsa Lebatooa li tla bolokoa bankeng e tsejoang, le ho amoheloa ke Komiti e Kholo.
- (c) Litefo li tla etsoa ka ho tekeneloa ke Molula-Setulo le Ramatlotlo; Mongoli a tekene ha Ramatlotlo kapa Molula-setulo a le sieo.
- (d) Ramatlotlo o tla boloka libuka tsa lichelete, 'me o tla beha boemo ba lichelete tse hlophisitsoeng ka selemo le selemo sebokeng sa Lebatooa sa selemo. Kopi ea boemo ba lichelete e tla romeloa ho Mongoli e Moholo ho e beha ho Komiti e Kholo.

2.5 LICHELETE TSA LEKALA

- (a) E tla ba tšoanelo ea Komiti ea Lekala ho bokella lichelete tse tla thusa ho ntšetsa mosebetsi oa Lekala pele.
- (b) Lichelete tsohle tsa Lekala li tla bolokoa bankeng e tsejoang, le ho amoheloa ke Lebatooa.
- (c) Litefo li tla etsoa ka ho saeneloa ke Molula-Setulo le Ramatlotlo; Mongoli a saene ha Ramatlotlo kapa Molula-Setulo a le sieo.
- (d) Ramatlotlo o tla boloka libuka tsa lichelete, 'me o tla beha boemo ba lichelete tse hlophisitsoeng ka selemo le selemo sebokeng sa Lekala sa selemo. Kopi ea boemo ba lichelete e tla romeloa ho Mongoli oa Lebatooa ho e beha ho Komiti ea Lebatooa.

2.6 LICHELETE TSA LEKALANA

- (a) E tla ba tšoanelo ea Komiti ea Lekalana ho bokella lichelete tse tla thusa ho ntšetsa mosebetsi oa Lekalana pele.
- (b) Lichelete tsohle tsa Lekalana li tla bolokoa bankeng e tsejoang, le ho amoheloa ke Lekala.
- (c) Litefo li tla etsoa ka ho tekeneloa ke Molula-Setulo le Ramatlotlo; Mongoli a tekene ha Ramatlotlo kapa Molula-setulo a le sieo.
- (d) Ramatlotlo o tla boloka libuka tsa lichelete, 'me o tla beha boemo ba lichelete tse hlophisitsoeng ka selemo le selemo sebokeng sa Lekalana sa selemo. Kopi ea boemo

ba lichelete e tla romeloa ho Mongoli oa Lekala ho e beha ho Komiti ea Lekala.

2.7 LICHELETE LEKHOTLENG LA MAFUMAHALI

- (a) Komiti ea Mafumahali ha e na ho amohela chelete ea botho ba Lekhotla. Leha setho sa Mafumahali kapa Komiti e kenya motho Lekhotleng, lifomo li tla `ne li tekenoe ke Mongoli oa Lekalana `me Mafumahali `ohle a tla khothaletsa batho ho ba Litho tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba.
- (b) Lichelete Lekhotleng la Mafumahali li tla tekeneloa ke Mookameli le Ramatlotlo; Mongoli a tekene ha Mookameli kapa Ramatlotlo ba le sieo.

2.8 LICHELETE LEKHOTLENG LA BACHA

- (a) Komiti ea Bacha ha e na ho amohela chelete ea botho ba Lekhotla. Leha setho sa Bacha kapa Komiti e kenya motho Lekhotleng, lifomo li tla `ne li tekenoe ke Mongoli oa Lekalana `me Bacha bohle ba tla khothaletsa batho ho ba Litho tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba.
- (b) Lichelete Lekhotleng la Bacha li tla tekeneloa ke Mookameli le Ramatlotlo; Mongoli a tekene ha Mookameli kapa Ramatlotlo ba le sieo.

2.9 TŠENYO, BOSHOLU LE NYAMETSO EA LICHELETE

Methating eohle ea Lekhotla, moo setho sefe kapa sefe se sebelisang lichelete ka bohlasoa, kapa se li utsoa, mothati oo chelete e nyametseng ho oona, kapa Komiti e Kholo, lebitsong la Lekhotla, e tla nka bohato ba khalemo (disciplinary action) kapa e tla tseka lichelete tse joalo Makhotleng a Molao kapa ho nka likhato tsena ka bobeli.

KAROLO EA BORARO

3. LIBOKA

3.1 SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA

- (a) Seboka se Seholo sa Lekhotla ke eona tlhoro ea Lekhotla la Puso ea Sechaba. Ke Seboka sa Makala `me ka hona ke Seboka sa beng ba Lekhotla. Litho tsohle tsa Lekhotla li tla nchafatsoa le ho matlafatsoa Sepheong le Morerong oa Lekhotla Sebokeng sena.
- (b) Seboka se Seholo sa Lekhotla se tla kopana hang ka mor'a lilemo tse tharo Khoeling ea Tsitoe kapa Pherekhong. Letsatsi le sebaka sa Seboka li tla reroa le ho khethoa ke Komiti e Kholo.
- (c) Litsebiso tsa memo ea Seboka li tla fihla ho bangoli ba mabatooa bonyane khoeli tse tharo pele ho letsatsi le khethetsoeng Seboka.
- (d) Seboka se Seholo sa Lekhotla se tla tšoaroa ka ho fapanyetsana lipakeng tsa Lekhotla le akaretsang, Lekhotla la Mafumahali le Lekhotla la Bacha. Hona ke ho bolela hore Selemong seo Lekhotla le akaretsang le tšoarang Seboka, Makhotla a Mafumahali le Bacha ha a na ho tšoara Liboka tsa `ona. Ka tsela e tšoanang selemong seo Lekhotla la Mafumahali le tšoarang Seboka sa lona, Lekhotla le akaretsang le la Bacha ha ana ho tšoara tsa `ona. Ka tsela e tšoanang, Selemong seo Seboka se tšoaroang ke Lekhotla la Bacha Lekhotla le akaretsang le la Mafumahali ha ana ho tšoara tsa `ona Selemong seo. Ka mantsoe a mang, Lekhotla le

akaretsang le tla tšoara Seboka hang ka mor'a lilemo tse tharo. Ho tla ba joalo le ka Makhotla a Mafumahali le a Bacha.

3.1.1 SEBOPEHO SA SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA

Seboka se Seholo sa Lekhotla se tla kenoa ke Barumuoa ba Lekala le leng le leng le tsejoang, le amohelehang, 'me borumuoa bo joalo bo tlamahantsoe Sebokeng sa Lebatooa e le borumuoa ba Lebatooa.

3.1.2 SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA SE TLA BOPTJOA KA :

- (a) Litho tsohle tsa Komiti e Kholo;
- (b) Litho tsohle tsa Komiti e Kholo ea Mafumahali;
- (c) Litho tsohle tsa Komiti e Kholo ea Bacha;
- (d) Litho tsohle tsa Komiti ea Province
- (e) Litho tsohle tsa Komiti ea Baholo ba Lekhotla;
- (f) Litho tsohle tsa paramente tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba le tsa Makhotla a Litereke ho kenyeletsa Litho tsa Makhotla a Litoropo le a 'Masepala.
- (g) Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo ba Lebatooa le leng le leng;

- (h) Borumuoa ba Makala a Lekhotla bo tlang ho khethoa libokeng tsa Makala `ohle ka har'a Lebatooa le leng le leng motho a emela litho tse 500 (1:500) tsa Lekala la habo, kapa karolo ea 500. Borumuoa bo joalo bo tla etelloa pele ke Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo ba Lebatooa le leng le le leng.
- (i) Mekhatlo e ipopelletseng Lekhotleng la Puso ea Sechaba. Mokhatlo o joalo o tla khetha moemeli a le mong holim'a likete tse peli (1:2000) kapa karolo ea likete tse peli ea litho tsa oona. Leha ho le joalo boemeli bo joalo bo se ke ba eba ka holimo ho batho ba bahlano (5)

3.1.3 KAMOHELO EA BORUMUOA

- (a) Ho tla ba le Komiti ea Kamohelo ea borumuoa e tla boptjoa ka kopanelo ke Likomiti tse tharo tse Kholo (Komiti e Kholo ea Lekhotla, Komiti e Kholo ea Lekhotla la Mafumahali le Komiti e Kholo ea Lekhotla la Bacha) ka palo e lekanang. Methating eohle ea Lekhotla ka Liboka tsohle ho tla kopaneloa tšebetso ena ea kamohelo ea borumuoa ka tsela e hlalositsoeng ka holimo mona ntle le Makhotleng a Mafumahali le Bacha empa moo khang e leng teng Komiti e kholo e tla eletsisa Likomiti tsa Makhotla a Mafumahali le Bacha ho nepa.
- (b) Ha ho Lekala le tla emeloa Sebokeng se Seholo sa Lekhotla le ne le le sieo Sebokeng sa Lebatooa ha ho tlamahangoa borumuoa ba Makala a Lebatooa bo eang Sebokeng se Seholo.

3.1.3 .1 BOLEBELLI

Litho tsa Lekhotla ka bonngoe li tla lumelloa ho kena Sebokeng se Seholo, le hona ho ba le lipuo Sebokeng kapa ho kenya letsoho Sebokeng empa li ke ke tsa ba le tokelo ea ho vouta. Litho tse joalo li tla kena ka taolo le tataiso ea Mabatooa a tsona. Empa leha ho le joalo, Seboka se Seholo se ka etsa qeto ea hore Bolebelli bo se tsoelepele ho kenya letsoho haeba Bolebelli bo joalo bo bonahala bo baka tšitiso kapa tiieso tsamaisong ea Seboka. Komiti e kholo e tla etsa bonnete ba hore ho na le boitsebiso bo khethollang Bolebelli ho Borumuoa.

3.1.3.2 BAMEMUOA BA LEKHOTLA

- (a) Komiti e Kholo ea Lekhotla e tla ba le matla a ho mema batho kapa mekhatlo e kantle kapa kahare ho naha ea Lesotho ho ba teng Sebokeng se Seholo sa Lekhotla.
- (b) Bamemuoa ba ka tšetlehela Seboka lipuo linakong tse lokisitsoeng joalo ke Komiti e Kholo. Hape ba ka kena lipuisanong tsa Seboka moo Molula-Setulo a bonang ho lokela. Empa ba ke ke ba kenya letsoho ha ho voutoa.

3.1.3.3 BATLALEHI BA LITABA

Batlalehi ba litaba ba ka lumelloa ho ba teng linakong tse tlang ho laoloa ke Molula-Setulo oa Liboka.

3.1.4 TSAMAISO EA SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA

- (a) Liqeto tsa Seboka holim'a taba efe kapa efe li tla fihleloa ka voutu, ka ho phahamisa matsoho kapa kananelo ea mantsoe e akaretsang (Acclamation);
- (b) Molula-Setulo oa Seboka se seholo o tla ba le voutu ea makhaola-khang, 'moho le vouto ea botho ba hae. Moo tlamahano ea voutu e leng teng, a ke ke a sebelisa vouto ea makhaola-khang hang-hang, o tla lokela ho voutisa hararo (3)
- (c) Haeba livoutu ka mor'a bo voutisa harao, li ntse li lekana, Molua-Setulo oa Seboka se seholo o tla tlameha ho sebelisa ea hae ea makhaola-khang ho fihlisa Seboka qetong.
- (d) Molula-Setulo oa Seboka se Seholo o tla ba le matla a ho ntša motho ofe kapa ofe ka Sebokeng, ha motho eo a etsa mofere-fere o senyang seboka. Hape o tla ba le matla a ho lumella motho ea ntšitsoeng joalo ho boela ka Sebokeng ha maemo a mo lumella ho etsa joalo. Khato tsena li tla tiisoa kapa ho etsolloa ke Seboka.

3.1.5 MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA LA PUSO EA SECHABA

Matla le mesebetsi ea Seboka se Seholo sa Lekhotla la Puso ea Sechaba e tla ba:-

- a) Ho mamela le ho imamella litlaleho tsa Mabatooa le liprovince li hlaha ka Bangoli ba Mabatooa le liprovince kapa boemeli ba `ona;
- b) Ho imamella litlhahiso tsa Mabatooa, liprovince le tsa Mekhatlo e ipopelletseng Lekhotleng lena;
- c) Ho mamella litlhahiso tsa mabatooa le tsa Moetapele oa Lekhotla, le tsa ba ka memeloang ho bua Sebokeng sa Lekhotla kapa ho fana ka puo Sebokeng se Seholo.
- d) Ho imamella tlaleho ea Mongoli e Moholo le ea Ramatlotlo e hlahlobiloeng ke litsebi tsa lichelete. Tsena li beoe kapele ho Seboka mohla pulo ea Seboka li thaepiloe. Barumuoa ba tla lebelloa ho ithuta tsona pele ho buisanoa ka tsona;
- e) Ho sebetsana le litaba life kapa life tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba tse ka beoang kapele ho Seboka se Seholo sa Lekhotla ke Seboka sa Lebatooa kapa Komiti e Kholo kapa ke bobeli ba hlopha tsena;
- f) Ho beha tšebetso le merero ea Lekhotla ea lilemo tse hlahlamang `moho le liqeto le litumellano, le tsona likhothaletso tse hlahang methating e fapakaneng ea Lekhotla;
- g) Ho hlomamisa litsebi tsa tlathlhubo ea lichelete (Auditors) tse khothalelitsoeng ke Komiti e Kholo selemo le selemo;

- h) Ho tšoara likhetho tsa Komiti e Kholo ea Lekhotla ho latela lipallo tsa Motheo.
- i) Ho khetha Komiti ea Liqeto tsa Seboka ka palo eo Seboka se ka lumellanang ka eona. Ho tla ba joalo methating eohle ea Lekhotla Libokeng tsohle.

3.1.6 LIQETO TSA SEBOKA SE SEHOLO

- (a) Liqeto tsohle tse entsoeng Sebokeng se Seholo sa Lekhotla li tla tlama litho tsohle. Likomiti tsohle, makala `ohle a Lekhotla, esita le mekhatlo eohle e ipopelletseng Lekhotleng. Ho sitoa ho phethahatsa liqeto tsena ka boomo, ho ka etsa hore setho kapa sehlopha se joalo se nkeloe bohato bo ka `nang ba isa setho se joalo kapa oona mokhatlo oo tebelong Lekhotleng.
- (b) Liqeto tsohle tsa Seboka se Seholo li tla bokelloa bukeng ea Liqeto (Resolutions' Book). Ho tla ba joalo le Makhotleng a Mafumahali le Bacha.

3.1.7 LIKOMITI KAPA LIKOMISI TSA TŠEBETSO TSA SEBOKA

Seboka se tla ba le matla a ho theha Likomiti kapa Likomisi tsa tšebetso ho latela maemo. Ho tla ba joalo methating eohle ea Lekhotla.

3.2 SEBOKA SE SEHOLO SE KHETHEHILENG (SA TŠOHANYETSO)

3.2.1 Seboka sa tšohanyetso, se Khethehileng, sa Lekhotla se tla bitsoa ka qeto ea o mong oa methati e latelang, ka bomong ba oona:

- (a) Seboka se Seholo
- (b) Seboka sa Boetapele
- (c) Moetapele oa Lekhotla
- (d) Komiti e Kholo
- (e) Se tla bitsoa ka tšusumetso ea Mabatooa a Leshome, 'me tšusmetso (petition) e joalo e etsoe ka mongolo ke Mongoli oa Lebatooa ho Komiti e Kholo ; Mabatooa a teke taba a fane ka mabaka 'me Komiti e Kholo e tlameha ho lokisetsa le ho tšoara Seboka ka nako e sa feteng matsatsi a mashome a mararo.

3.2.2 SEBOKA SE KHETHEHILENG SA MAFUMAHALI KAPA SE KHETHEHILENG SA BACHA

Seboka se Khethehileng sa Mafumahali kapa sa Bacha se tla bitsoa ke o mong oa methati e latelang:

- (a) Seboka se Seholo sa Lekhotla
- (b) Seboka sa Boetapele

- (c) Seboka se Seholo sa Mafumahali kapa sa Bacha
- (d) Komiti e Kholo ea Mafumahali kapa ea Bacha
- (e) Se tla bitsoa ka tšusumetso ea Mabatooa a Leshome, 'me tšusumetso (*petition*) e joalo e etsoe ka mongolo ke Mongoli oa Lebatooa oa Lekhotla, oa Lekhotla la Mafumahali kapa oa Lekhotla la Bacha ho Komiti e Kholo, ea Lekhotla Mafumahali kapa Lekhotla la Bacha ; Mabatooa a teke taba a fane ka mabaka 'me Komiti e Kholo e amehang e tlameha ho lokisetsa le ho tšoara Seboka ka nako e sa feteng matsatsi a mashome a mararo.

3.2.3 NAKO LE TSEBISO EA SEBOKA SE KHETHEHILENG

- (a) Moo Seboka se Khethehileng se bitsitsoeng ke Methati ea (a), (b) le (e) e boletsoeng mona kaholimo, matsatsi a mashome a mararo (30 days) a se ke a feta Seboka se joalo se eso tšoaroe ho tloha mohla Letsatsi leo mangolo a tšusumetso a fihlang ofising ea Mongoli e Moholo, Mongoli oa Lekhotla la Mafumahali kapa Mongoli oa Lekhotla la Bacha.
- (b) Methati eohle ea Lekhotla e tla etsetsoa tsebiso ea Seboka se Khethehileng bonyane matsatsi a leshome le metso e mene (14 days) pele ho letsatsi la Seboka.

3.2.4 SEBOPEHO SA SEBOKA SE SEHOLO SE KHETHEHILENG

- (a) Borumuoa ba Seboka sena, bo tla ahoa ka botho ba Seboka se Seholo se etelang pele selemo sa Seboka, 'me nyollo ea borumuoa bo joalo e tla phetheloa bonyane beke pele ho seboka.
- (b) Sebopeho sa Seboka se Seholo se Khethehileng se tla tšoana hantle le sa Seboka se Seholo se hlahang 3.1.1, 3.1.2, le 3.1.3.

3.2.5 TSAMAIISO EA SEBOKA SE SEHOLO SE KHETHEHILENG

- (a) Tsamaiso ea Seboka se Seholo se khethehileng e tla tšoana hantle le ea Seboka se Seholo sa Lekhotla, e hlahang Temaneng ea 3.1.4 mona kaholimo, phapano feela e tla ba hore Sebokeng se Seholo se Khethehileng, ho tla be ho buisanoa ka taba kapa litaba tse khethehileng, tse ke keng tsa emela Seboka se Seholo.
- (b) Moo taba e khethehileng e leng ho hloka tšepo ho Komiti e Kholo, Moetapele kapa Litho ka bo mong ba tsona, Seboka se tla ikhethela batsamaisi ba Seboka seo. Boemong boo Seboka se Khethehileng se entseng qeto ea hore ha se na tšepo Komiting e Kholo, Seboka se tla ba le matla a ho khetha Komiti e Kholo e tla qetela nako e setseng. Mabitso a tla thongoa ka Sebokeng me oona a tla thathamisoa le ho latellisoa ho ea ka moo Litulo tsa Komiti e Kholo li emeng ka teng pele ho ka khethoa.

3.2.5 MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SE SEHOLO SE KHETHEHILENG

Matla le mesebetsi ea Seboka se Seholo se Khethehileng sa Lekhotla la Puso ea Sechaba ke:

- (a) Ho mamela le ho buisana ka puo ea Moetapele oa Lekhotla le tsa ba ka memeloang ho bula Seboka seo kapa ho fana ka puo Sebokeng seo;
- (b) Ho imamella taba e khethehileng e beoang kapele ho Seboka seo ke Komiti e Kholo e le e hlahang Sebokeng se Seholo sa Lekhotla, kapa sa Boetapele, kapa ho Komiti e Kholo kapa e hlahisitsoeng ke Mabatooa a Leshome (10), bonyane, ho latela Temana ea 3.2.1 ea Molao oa Motheo ona ka litemana tsa eona;
- (c) Seboka se Khethehileng se tla ba le matla a tšoanang, 'me a lekanang le a Seboka se tloaelehileng se Seholo malebana le taba e khethehileng eo Seboka seo se Khethehileng se bilelitsoeng ho e tšohla.

3.2.6 HA HO BITSOA HOA SEBOKA SE KHETHEHILENG SA TŠOHANYETSO HO AMA HO HLOKA TŠEPO HO KOMITI E KHOLO KAPA MOETAPELE

Seboka se Khethehileng se tla tsamaisoa joaloka Seboka se Seholo, haeba taba ele ho hloka tšepo ho Komiti e

Kholo kapa ho Moetapele, seboka se tla ikhethela Molula-Setulo oa nakoana.

3.3 SEBOKA SA BOETAPELE

Lekhotla La Puso ea Sechaba le tla tšoara Seboka sa Boetapele hang ka selemo, mateanong a likhoeli tsa Loetse le Mphalane. Sepheo sa Seboka sena ke boitlhahlobo ba Lekhotla ka kakaretso le ho thakelana ka malebela a ho ntšetsa pele Merero le Sepheo sa Lekhotla. Hape seboka sena se ka sebelisoa molemong oa tlhekelo le boitlhophelo ba Seboka se Seholo kapa Likhetho tse akaretsang tsa naha nakong eo e bang Likhetho tse joalo li etelloa pele ke nako ea ho tšoaroa hoa Seboka sa Boetapele.

3.3.1 SEBOPEHO SA SEBOKA SA BOETAPELE

Seboka sa Boetapele se tla kenoa ke bana:

- (a) Litho tsohle tsa Komiti e Kholo;
- (b) Litho tsohle tsa Komiti e Kholo ea Mafumahali;
- (c) Litho tsohle tsa Komiti e Kholo ea Bacha;
- (d) Litho tsohle tsa Komiti ea Province;
- (e) Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo ba Lebatooa le leng le le leng;

- (f) Litho tsohle tsa Paramente tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba;
- (h) Litho tsohle tsa Komiti ea Baholo;
- (i) Litho tsohle tsa Lekhotla tseo e leng tsa makhotla a Litereke tsa Lekhotla la Puso ea Libaka;
- (j) Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo ba komiti ea Mafumahali a Lebatooa le leng le leng;
- (k) Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo ba komiti ea Bacha ea Lebatooa le leng le leng;

3.3.2 TSAMAISO EA SEBOKA SA BOETAPELE

Tsamaiso ea Seboka sa Boetapele e tla tšoana hantle le ea Seboka se Seholo sa Lekhotla e hlahang Temaneng ea 3.1.4 mona kaholimo;

3.3.3 MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA BOETAPELE

Matla le mesebetsi ea Seboka sa Boetapele e tla ba ho mamela le ho buisana ka puo ea Moetapele oa Lekhotla le tsa ba ka memeloang ho bula Seboka kapa ho fana ka puo Sebokeng seo sa Boetapele;

- a. Ho hlekela le ho hlophela Seboka se Seholo;
- b. Ho fetisa likhothaletso tse eang Sebokeng se Seholo;

- c. Ho hlahloba bophelo ba Lekhotla le tšebetso ea lona;
- d. Ho bitsa Seboka se Khethehileng ha ho hlokahala.

3.4 SEBOKA SA MAANO

Lekhotla La Puso ea Sechaba le tla tšoara Seboka sa Maano hang ka lilemo tse peli, mateanong a likhoeli tsa Phuphu le Phato. Sepheo sa Seboka sena ke boitlhahlobo ba Lekhotla litabeng tsa maano a puso (policy) le ho thakelana ka malebela a ho matlafatsa puso le bosebeletsi ba sechaba. Hape seboka sena se ka sebelisoa molemong oa tlhekelo le boitlhophelo ba Likhetho tse akaretsang tsa naha nakong eo e bang Likhetho tse joalo li etelloa pele ke nako ea ho tšoaroa hoa Seboka sa Maano. Seboka sena se reretsoe ho kopanya boetapele ba Lekhotla le bahlanka ba phethahatsong ea 'Musu.

3.4.1 SEBOPEHO SA SEBOKA SA MAANO

Seboka sa maano se tla kenoa ke bana:

- (a) Litho tsohle tsa Komiti e Kholo;
- (b) Litho tsohle tsa Komiti e Kholo ea Mafumahali;
- (c) Litho tsohle tsa Komiti e Kholo ea Bacha;
- (d) Litho tsohle tsa Komiti ea Province;

- (e) Molula-Setulo oa Lebatooa le leng le leng;
- (f) Litho tsohle tsa Paramente tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba;
- (g) Litho tsohle tsa Lekhotla tseo e leng tsa makhotla a Litereke tsa Lekhotla la Puso ea Libaka;
- (h) Molula-Setulo oa Lebatooa le leng le leng oa Komiti ea Mafumahali;
- (i) Molula-Setulo oa Lebatooa le leng le leng oa Komiti ea Bacha;
- (j) Bangoli ba Baholo ba Makala a 'Musu;
- (k) Babusi ba Litereke;
- (l) Litho tsohle tsa Komiti ea Maano e hlahang 5.12.

3.4.2 TSAMAISO EA SEBOKA SA MAANO

Tsamaiso ea Seboka sa Maano e tla tšoana hantle le ea Seboka se Seholo sa Lekhotla e hlahang Temaneng ea 3.1.4 mona kaholimo.

3.4.3 MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA MAANO

Matla le mesebetsi ea Seboka sa Maano e tla ba:

- (a) Ho mamela le ho buisana ka puo ea Moetapele oa Lekhotla le tsa ba ka memeloang ho bula Seboka kapa ho fana ka puo Sebokeng seo sa Maano;
- (b) Ho mamela le ho buisana ka tlaleho ea Komiti ea Maano;
- (c) Ho hlahloba tema e khathiloeng phethahatsong ea maano a Lekhotla le 'Musu tšebeletsong ea Sechaba ka kakaretso; ho bopa le ho fana ka tataiso litabeng tsa maano (policy direction) e le e lokelang ho kengoa tšebetsong ke mafapha 'ohle a 'Musu nakong eo Lekhotla le tšoereng puso;
- (d) Ho khalema le ho fana ka boeletsi ho Letona, Motlatsi oa Letona kapa ofisiri efe kapa efe, e khethiloeng litulong ka se-polotiki (Political Appointee), e bonahalang e hulanya maoto, kapa e itšoere ka tsela efe kapa efe e senyang seriti sa 'Musu le bophethahatsi ba maano a ona tšebeletsong ea sechaba;
- (e) Ho etsa liqeto tse amanang le leano, tse tla tlama 'Musu oa Lekhotla la Puso ea Sechaba Lesotho ho li phethahatsa.

3.5 SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI

- (a) Seboka se Seholo sa Lekhotla la Mafumahali se tla kopana hang kamor'a lilemo tse tharo khoeling ea Tlhakubele/'Mesa. Letsatsi le Sebaka sa Seboka li tla

reroa le ho khethoa ke Komiti e Kholo ea Lekhotla la Mafumahali.

- (b) Litsebiso tsa memo ea Seboka li lokela ho fihla ho Bangoli ba Mabatooa bonyane khoeli tse tharo pele ho letsatsi le khethetsoeng Seboka.

3.5.1 SEBOPEHO SA SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI

- (a) Seboka se Seholo sa Lekhotla la Mafumahali se tla kenoa ke Barumuoa ba Lekala le leng le leng le tsejoang le amohelang 'me barumuoa ba joalo ba tlamahantsoe Sebokeng sa Lebatooa e le borumuoa ba Lebatooa.
- (b) Ha ho Lekala le tla emeloa sebokeng se Seholo sa Mafumahali, le ne le le sieo sebokeng sa Lebatooa.

3.5.1.1 SEBOKA SE SEHOLO SA MAFUMAHALI SE TLA BOPTJOA KA:

- a. Litho tsohle tsa Komiti e Kholo ea Mafumahali;
- b. Litho tsohle tsa Komiti ea Province ea mafumahali;
- c. Litho tsohle tsa Komiti ea Baholo ba Lekhotla bao e leng Mafumahali;
- d. Litho tsohle tsa Paramente tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba tseo e leng Mafumahali;

- e. Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo ba Komiti ea Mafumahali ea Lebatooa le leng le leng;
- f. Borumuoa ba makala a Lekhotla bo tlang ho khethoa libokeng tsa makala `ohle ka har'a Lebatooa le leng le leng, motho a emela litho tse 500 (1:500) tsa Lekala la habo, kapa karolo ea 500; tse khethuoeng ka borumuoa bo tlohang Makaleng; `me bona bo etelloa pele ke Liofisiri tse tharo tsa Lebatooa la Lekhotla la Mafumahali.
- g. Litho tsohle tsa Komiti e Kholo tseo e leng Mafumahali;
- h. Litho tsohle tsa Komiti e Kholo ea bacha tseo e leng Mafumahali

3.5.2 BOLEBELLI

Litho tsa Lekhotla ka bonngoe li tla lumelloa ho kena Sebokeng se Seholo sa Mafumahali, le hona ho ba le lipuo Sebokeng kapa ho nka karolo Sebokeng empa li ke ke tsa ba le tokelo ea ho vouta. Litho tse joalo li tla kena ka Mabatooa a tsona ka tumello ea Komiti e Kholo ea Mafumahali. Empa leha ho le joalo Seboka se Seholo sa Mafumahali se tla etsa qeto ea hore Bolebelli bo se kenye letsoho ho latela maemo. Komiti e kholo e tla etsa bonnete ba hore ho ba le boitsebiso bo khethollang Bolebelli ho Borumuoa.

3.5.3 BAMEMUOA BA LEKHOTLA

Komiti e Kholo ea Lekhotla la Mafumahali e tla ba le matla a ho mema batho kapa mekhatlo e kantle kapa kahare ho naha ea Lesotho ho ba teng Sebokeng se Seholo sa Lekhotla.

Bana ba ka tšetlehela Seboka lipuo linakong tse lokisitsoeng joalo ke Komiti e Kholo ea Lekhotla la Mafumahali. Hape ba ka kena lipuisanong tsa Seboka moo Molula-Setulo a bonang ho lokela. Empa ba ke ke ba kenya letsoho ha ho voutoa.

3.5.4 BATLALEHI BA LITABA

Batlalehi ba litaba ba ka lumelloa ho ba teng linakong tse tlang ho laoloa ke Molula-Setulo oa Liboka.

3.5.5 TSAMAISO EA SEBOKA SE SEHOLO SA MAFUMAHALI

Tsamaiso ea Seboka Seholo sa Mafumahali e tla tšoana le ea Seboka se Seholo sa Lekhotla e hlahang Temaneng ea 3.1.4 mona ka holimo.

3.5.6 MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SE SEHOLO SA MAFUMAHALI

Matla le mesebetsi ea Seboka se Seholo sa Mafumahali e tla ba:-

- a. ho mamela le ho imamella litlaleho tsa Mabatooa li hlaha ka Bangoli ba Mabatooa kapa baemeli ba bona.

- b. ho imamella litlaleho tsa Mabatooa le tsa mekhatlo e ipopelletseng Lekhotleng lena;
- c. ho mamela le ho buisana ka puo ea Moetapele oa Lekhotla, le tsa ba ka memeloang ho bula Seboka sa Lekhotla se Seholo sa Mafumahali kapa ho fana ka puo Sebokeng sa Mafumahali.
- d. ho imamella tlaleho ea Mongoli oa Mafumahali le ea Ramatlotlo e hlahlobiloeng ke litsebi tsa lichelete. Tsena li beoe ka pele ho Seboka mohla pulo ea Seboka, li thaepiloe. Baromuoa ba tla lebelloa ho ithuta tsona pele ho buisanoa ka tsona;
- e. ho sebetsana le litaba life kapa life tsa Lekhotla la Mafumahali kapa tsa sechaba tse ka beoang kapele ho Seboka sa Mafumahali sa Lekhotla ke Komiti e Kholo ea Lekhotla kapa Komiti e Kholo ea Mafumahali kapa Seboka sa Lebatooa kapa ke boraro ba hlopha tsena;
- f. ho beha tšebetso le merero ea Lekhotla la Mafumahali ea lilemo tse hlahlamang 'moho le liqeto le litumellano, le tsona likhothaletso tse hlahang methating e fapakaneng ea Lekhotla la Mafumahali;
- g. ho hlomamisa litsebi tsa tlhahlobo ea lichelete (Auditors) tse khothalelitsoeng ke Komiti e Kholo ea Mafumahali;

- h. ho tšoara likhetho tsa Komiti e Kholo ea mafumahali ho latela lipallo tsa Motheo;

3.5.7 KAKARETSO EA BORUMUOA LIBOKENG TSA MAFUMAHALI

Borumuoa bo tla ba tjena:

- (a) Sebokeng sa Lekalana, joaloka Lekhotleng le leholo, litho tsohle tsa motse tsa Mafumahali le tsa motse tsa Bacha bacha ba Baroetsana li ba teng ka bonngoe ba tsona.
- (b) Sebokeng sa Lekala, Lekalana ka leng le tla emeloa ke moromuoa a le mong a emela litho tse leshome (10) kapa karolo ea leshome (1:10) Borumuoa ba Lekalana ka leng bo tla etelloa pele ke Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo ba lona.
- (c) Sebokeng sa lebatooa, Lekala ka leng le tla emeloa ke moromuoa a le mong a emela litho tse mashome a mararo (30) kapa karolo ea mashome a mararo (1:30). Borumuoa ba Lekala ka leng bo tla etelloa pele ke Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo.
- (d) Libokeng tse Kholo Lebatooa ka leng le tla emeloa ke moromuoa a le mong a emela litho tse makholo a mahlano (1:500) kapa karolo ea makholo a mahlano e le litho tsa Lekala ka leng. Ke hore Lekala le nang le litho tse fetang makholo a mahlano ke lona le tlang ho emeloa Sebokeng se Seholo ke litho tse fetang bongooe. Haeba Lekala le joalo le ena le botho bo 500 ho isa ho 1 000

(500-1000) le tla emeloa ke litho tse peli. Haeba Lekala leo le ena le botho bo 1000 ho isa 1500 (1000 – 1500) le tla le litho tse tharo (3) joalo-joalo.

3.6 SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA LA BACHA

- (a) Seboka se Seholo sa Lekhotla la Bcha se tla kopana hang ka mor'a lilemo tse tharo khoeling ea Phupu/Phato. Letsatsi le sebaka li tla reroa le ho khethoa ke Komiti e Kholo ea bacha;
- (b) Litsebiso tsa memo li lokela ho fihla ho Bangoli ba Mabatooa bonyane khoeli tse tharo pele ho letsatsi le Khethetsoeng Seboka.

3.6.1 SEBOPEHO SA SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA LA BACHA

Seboka se Seholo sa Lekhotla la Bacha se tla kenoa ke Baromuo ba Lekala le leng le leng le tsejoang, le amohelang, 'me e tla ba baromuo ba Lebatooa.

Ha ho Lekala le tla emeloa Sebokeng se Seholo sa Bacha, le ne le le sieo sebokeng sa Lebatooa.

3.6.1.1 SEBOKA SE SEHOLO SA BACHA SE TLA BOPTJOA KA:

- (a) Litho tsohle tsa Komiti e Kholo ea Bacha;
- (b) Litho tsohle tsa Komiti ea Province ea Bacha;

- (c) Litho tsohle tsa Paramente tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba Lesotho tseo e leng Bacha;
- (d) Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo ba Komiti ea Bacha ea lebatooa le leng le leng;
- (e) Boromuoa ba makala a Lekhotla bo tlang ho khethoa Libokeng tsa makala 'ohle kahar'a Lebatooa le leng le leng, motho a emela litho tse 500 (1:500) tsa Lekala la habo, kapa karolo ea 500;
- (f) Litho tsohle tsa Komiti e Kholo ea Lekhotla tseo e leng Bacha;
- (g) Litho tsohle tsa komiti e Kholo ea Lekhotla la Mafumahali tseo e leng Bacha;

3.6.2 BOLEBELLI

Litho tsa Lekhotla ka bonngoe li tla lumelloa ho kena Sebokeng se Seholo sa Lekhotla la Bacha, le hona ho ba le lipuo Sebokeng kapa ho nka karolo Sebokeng empa li ke ke tsa ba le tokelo ea ho vouta. Litho tse joalo li tla kena ka Mabatooa a tsona ka tumello ea Komiti e Kholo. Empa leha ho le joalo Seboka se Seholo se ka etsa qeto ea hore Bolebelli bo se tsoele pele ho kenya letsoho tabeng e ntseng e tšohloa kapa ho se be teng ka Sebokeng haeba Bolebelli bo joalo bo baka mathata. Komiti e Kholo ea Lekhotla la Bacha e tla etsa bonnete ba hore ho ba le boitsebiso bo khethollang Bolebelli ho

Borumuoa. Qeto ea ho siea bolebelli kantle ho latela maemo e tla etsoa ke Seboka se Seholo.

3.6.3 BAMEMUOA BA LEKHOTLA

Komiti e Kholo ea Lekhotla la Bacha e tla ba le matla a ho mema batho kapa mekhatlo e kantle kapa kahare ho naha ea Lesotho ho ba teng Sebokeng se Seholo sa Bacha.

Bana ba ka tšetlehela Seboka lipuo linakong tse lokisitsoeng joalo ke Komiti e Kholo ea Lekhotla la Bacha. Hape ba ka kena lipuisanong tsa Seboka moo Molula-Setulo a bonang ho lokela. Empa ba ke ke ba kenya letsoho ha ho voutoa.

3.6.4 BATLALEHI BA LITABA

Batlalehi ba litaba ba ka lumelloa ho ba teng linakong tse tlang ho laoloa ke Molula-Setulo oa Liboka.

3.6.5 TSAMAISO EA SEBOKA SA SEHOLO SA BACHA

Tsamaiso ea Seboka se Seholo sa Bacha e tla tšoana le ea seboka se Seholo sa ea Lekhotla e hlahang Temaneng ea 3.1.4 mona ka holimo.

3.6.6 MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SE SEHOLO SA BACHA

Matla le mesebetsi ea Seboka se Seholo sa Bacha e tla ba:-

- (a) Ho mamela le ho imamella litlaleho tsa mabatooa li hlaha ka Bangoli ba Mabatooa kapa baemeli ba `ona;
- (b) Ho imamella litlhahiso tsa Mabatooa le tsa Mekhatlo e ipopelletseng Lekhotleng lena;
- (c) Ho imamella le ho busiana ka puo ea Moetapele oa Lekhotla, le tsa ba ka memeloang ho bula Seboka sa Lekhotla kapa ho fana ka puo Sebokeng sa Bacha;
- (d) Ho imamella tlaleho ea Mongoli oa Bacha le ea Ramatlotlo e hlahlobiloeng ke litsebi tsa lichelete. Tsena li beoe kapele ho Seboka mohla pulo ea Seboka, li thaepiloe. Baromuoa ba tla lebelloa ho ithuta tsona pele ho buisanoa ka tsona;
- (e) Ho sebetsana le litaba life kapa life tsa Lekhotla la Bacha kapa tsa sechaba tse ka beoang kapele ho Seboka sa Bacha sa Lekhotla ke Komiti e Kholo ea Lekhotla kapa Komiti e Kholo ea Bacha kapa Seboka sa Lebatooa kapa boraro ba hlopha tsena;
- (f) Ho beha tšebetso le merero ea Lekhotla la Bacha ea lilemo tse hlahlamang `moho le liqeto le litumellano, le tsona likhothaletso tse hlahang methating e fapakaneng ea Lekhotla la Bacha;
- (g) Ho hlomamisa litsebi tsa tlhatlhobo ea lichelete (Auditors) tse khothalelitsoeng ke Komiti e Kholo ea Bacha;

(h) Ho tšoara likhetho tsa Komiti e Kholo ea Bacha, ho latela lipallo tsa Motheo.

3.6.7 KAKARETSO EA BOROMUOA LIBOKENG TSA BACHA

Boromuoa bo tla tšoana le karolong ea 3.1.1, 3.1.2 le 3.1.3.

3.7 SEBOKA SA PROVINCE

Province e `ngoe le e `ngoe e tla tšoara Seboka sa Province selemo le selemo. Seboka sena se tla lokisetsa meralo ea selemo ea tšebetso ea Province le ho lokisetsa Seboka se Seholo sa Lekhotla la Bacha lemong seo se tšoarolang ka sona. Komiti e Kholo ea Lekhotla la Bacha e tla phatlalatsa le ho tsebisa ka seboka sena.

3.7.1 SEBOPEHO SA SEBOKA SA PROVINCE

Seboka sa Province sa Selemo se tla kenoa ke boromuoa ba Lekala le leng le leng le tsejoang, le amohelehang. `Me boromuoa ba joalo ba tlamahantsoe Sebokeng sa Lebatooa e le boromuoa ba Lebatooa.

Ha ho Lekala le tla emeloa Sebokeng sa Province le ne le le sieo Sebokeng sa Lebatooa.

3.7.1.1 SEBOKA SA PROVINCE SA SELEMO SE TLA BOPTJOA KA:

(a) Litho tsohle tsa Komiti ea Province;

- (b) Litho tsohle tsa Komiti ea Province ea Mafumahali;
- (c) Litho tsohle tsa Komiti ea Province ea Bacha;
- (d) Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo ba Lebatooa le leng le leng la Province ;
- (e) boromuoa ba makala a Province bo tlang ho khethoa libokeng tsa Makala 'ohle ka har'a Lebatooa le leng le leng, motho a emela litho tse 100 (1:100) tsa Lekala la habo, kapa karolo ea 100.

3.7.2 BOLEBELLI

Litho tsa Lekhotla tse ka bonngoe li tla lumelloa ho kena liphuthehong tsa Seboka sa Province, le hona ho ba le lipuo Sebokeng, empa li ke ke tsa eba le tokelo ea ho vouta. Litho tse joalo li tla kena ka mabatooa a tsona ka tumello ea Komiti ea Province. Empa leha ho le joalo Komiti ea Province e ka etsa qeto ea ho siea bolebelli kante ho latela maemo.

3.7.3 BAMEMUOA BA LEKHOTLA

Komiti ea Province e tla ba le matla a ho mema batho kapa mekhatlo e kante kapa kahare ho Province ho ba teng Sebokeng sa Province.

Bana ba ka tšetlehela Seboka lipuo linakong tse lokiselitsoeng joalo ke Komiti ea Province. Hape ba ka

kena lipuisanong tsa Seboka moo Molula-Setulo a bonang ho lokela. Empa ba ke ke ba kenya letsoho ha ho voutoa.

3.7.4 BATLALEHI BA LITABA

Batlalehi ba litaba ba ka lumelloa ho ba teng linakong tse tlang ho laoloa ke Molula-Setulo oa liboka oa Province.

3.7.5 TSAMAISO EA SEBOKA SA PROVINCE

- (a) Liqeto tsa Seboka sa Province holim'a taba efe kapa efe li tla fihleloa ka voutu, ka ho phahamisa matsoho kapa kananelo ea mantsoe e akaretsang (Acclamation).
- (b) Molula-Setulo oa Seboka sa Province o tla ba le voutu ea makhaola-khang, 'moho le voutu ea botho ba hae. Moo tlamahano ea voutu e leng teng, a ke ke a sebelisa voutu ea makhaola-khang hang-hang o lokela ho voutisa hararo (3). Haeba livoutu kamorao ho ho voutisa hararo, li ntse li lekana, Molula-Setulo oa Seboka sa Province o tla tlameha ho sebelisa ea hae ea makhaola-khang ho fihlisa seboka qetong.
- (c) Molula-Setulo oa Seboka sa Province o tla ba le matla a ho ntša motho ofe kapa ofe ka Sebokeng, ha motho eo a etsa mofere-fere o senyang Seboka. Hape o tla ba le matla a hore motho ea ntšitsoeng joalo ho boela ka

Sebokeng ha maemo a mo lumella ho etsa joalo. Khato tsena li tla tiisoa kapa ho etsolloa ke Seboka.

- (d) haeba livoutu kamorao ho ho voutisa hararo li ntse li lekana, Molula-Setulo oa Seboka sa Province o tla tlameha ho sebelisa voutu ea hae ea makhaola-khang ho fihlisa Seboka qetong.

3.7.6 MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA PROVINCE

Matla le mesebetsi ea Seboka sa Province sa Lekhotla la Puso ea Sechaba e tla ba:

- a. ho mamela le ho buisana ka puo ea Mookameli oa Province, le tsa ba ka memeloang ho bula Seboka sa Province kapa ho fana ka puo Sebokeng sa Province;
- b. ho imamella tlaleho ea Mongoli oa Province le ea Ramatlotlo. Tsena li beoe kapele ho Seboka, mohla pulo ea Seboka, li thaepiloe. Baromuoa ba tla lebelloa ho ithuta tsona pele ho buisanoa ka tsona. Tlaleho ea Ramatlotlo e lokela hore e be e ile ea hlahlojoa ke litsebi tsa lichelete tse ikemetseng (*Independent Auditors*).
- c. ho imamella litlaleho tsa Mabatooa li hlaha ka Bangoli ba Mabatooa kapa baemeli ba 'ona.
- d. ho imamella litlhahiso tsa Mabatooa;

- e. ho etsa likhotaletso tsa Province tse eang Sebokeng se Seholo sa Lekhotla selemong seo Seboka se Seholo se tlang ho ba teng;
- f. ho tšoara likhetho tsa Komiti ea Province, ho latela lipallo tsa Motheo haele Sebokeng se qalang selemo;

3.8 SEBOKA SA PROVINCE SE KHETHEHILENG

Seboka sa tšohanyetso se khethehileng sa Province se tla bitsoa, ha feela Komiti ea Province e fumana ho lokela, kapa ho latela tletlebo e hlahang bonyane Mabatooeng a mararo ea hore se bitsoe, e ka lebisang ho Komiti ea Province ka Mongoli oa Province. Kopo e joalo e tlameha ho fana ka lebaka kapa mabaka a ho bitsoa hoa Seboka se joalo. Ho feta moo kopo e joalo e tlameha ho fihla ho bangoli ba Mabatooa bonyane matsatsi a supileng pele ho letsatsi leo Seboka se joalo sa tšohanyetso, kapa se Khethehileng se lokiselitsoeng ho lula ka lona.

3.8.1 SEBOPEHO SA SEBOKA SA PROVINCE SE KHETHEHILENG

Boromuoa bo neng bo ahile Seboka sa ho qetela sa selemo sa Province ke bona bo tla aha Seboka se Khethehileng se boleloang mona.

3.8.2 TSAMAISO EA SEBOKA SA PROVINCE SE KHETHEHILENG

Tsamaiso ea Seboka sa Province se Khethehileng e tla tšoana hantle le ea Seboka sa Selemo sa Province, e

hlahang Temaneng ea 5.6.2 mona ka holimo. Phapano feela e tla ba hore Sebokeng sa Province se Khethehileng ho tla be ho buisanoa ka taba, kapa litaba, tse khethehileng, tse potlakileng, tse ke keng tsa emela Seboka sa Province se tloaelehileng sa selemo le selemo.

3.8.3 MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA PROVINCE SE KHETHEHILENG

Matla le mesebetsi ea Seboka sa Province se khethehileng sa Lekhotla la Puso ea Sechaba e tla ba:

- (a) ho mamela le ho buisana ka puo ea Mookameli oa Province le tsa ba ka memeloang ho bula Seboka seo kapa hona ho fana ka puo Sebokeng seo;
- (b) ho imamella taba e khethehileng e beoang kapele ho Seboka seo ke Komiti ea Province, e le e hlahang Sebokeng sa selemo, Komiting ea Province kapa e hlahisitsoeng ke Mabatooa a mararo (3) bonyane, ho latela Temana ea 5.7 ea Motheo ona, ka litemana tsa eona;
- (c) Selemong seo Seboka se Seholo se tlang ho ba teng, ho hlopha tlaleho, e fupereng likhothaletso, e eang Sebokeng se Seholo sa Selemo seo, ho imamella likhothaletso tseo.
- (d) Seboka se Khethehileng sa Province se tla ba le matla a tšoanang, 'me a lekanang le a Seboka se tloaelehileng sa

Province malebana le taba e khethehileng eo Seboka seo se Khethehileng se bilelitsoeng ho e tšohla.

3.9 SEBOKA SA LEBATOOA

- (a) Lebatooa le leng le le leng le tla tšoara Seboka sa Lebatooa sa selemo le selemo ho lokisa meralo ea tšebetso ea Lebatooa le ho hlophela Seboka se Seholo sa Lekhotla lemong se tla beng se tšoara.
- (b) Seboka sena sa Mabatooa se tla tšoana Mabatooa a ka Lesotho le a li Province.
- (c) Nako ea liboka tsena e tla laoloa ke Komiti e Kholo.

3.9.1 SEBOPEHO SA SEBOKA SA LEBATOOA

Seboka sa Lebatooa se tla etsoa ka boromuoa ba Makala a etsang bonyane halofo ea Makala a Lebatooa leo `me se tla boptjoa ka mokhoa ona:

- i. Litho tsohle tsa Komiti e Kholo tse teng ka har'a Lebatooa leo;
- ii. Litho tsohle tsa Komiti e Kholo ea Mofumahali tse teng kahar'a Lebatooa leo;
- iii. Litho tsohle tsa Komiti ea Bacha tse teng ka har'a Lebatooa leo;

- iv. Litho tsohle tsa Komiti ea Mafumahali le ea Bacha tsa Lebatooa leo;
- v. Litho tsohle tsa Paramente, tsa Lekhotla la Setereke, tsa Makhotla a Puso ea Libaka tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba, tseo e leng tsa Lebatooa leo;
- vi. Litho tsohle tsa Komiti ea Lebatooa leo;
- vii. Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo oa Lekala le leng le le leng la Lebatooa leo;
- viii. Baromuoa ba tsoang Makaleng, ba khethiloeng a le mong holim'a litho tse mashome a mararo (1:30) kapa karolo ea mashome a mararo ea litho tsa Makala ao , tse ngolisitsoeng Lebatooeng leo, 'me tse ntseng li eme hantle litokelong tsa tsona tsa botho selemo sona seo.

3.9.2 BOLEBELLI

Litho tsa Lekhotla ka bonngoe li tla lumelloa ho kena liphuthehong tsa Seboka sa Lebatooa, le hona ho ba le lipuisano Sebokeng, empa li ke ke tsa eba le tokelo ea ho vouta. Litho tse joalo li tla kena ka Makala a tsona ka tumello ea Komiti ea Lebatooa empa leha ho le joalo Komiti ea Lebatooa e ka etsa qeto ea ho siea bolebelli kante ho latela maemo.

3.9.3 BAMEMUOA BA LEKHOTLA

Komiti ea Lebatooa e tla ba le matla a ho mema batho kapa mekhatlo a kantle kapa kahare ho lebatooa ho ba teng Sebokeng sa Lebatooa.

Bana ba ka tšetlehela Seboka lipuo linakong tse lokiselitsoeng joalo ke Komiti ea Lebatooa. Hape ba ka kena lipuisanong tsa Seboka moo Molula-Setulo a bonang ho lokela. Empa ba ke ke ba kenya letsoho ha ho voutoa.

3.9.4 BATLALEHI BA LITABA

Batlalehi ba litaba ba ka lumelloa ho ba teng linakong tse tlang ho laoloa ke Molula-Setulo oa Lebatooa.

3.9.5 TSAMAISO EA SEBOKA SA LEBATOOA

- (a) Liqeto tsa Seboka sa Lebatooa holim'a taba efe kapa efe li tla fihleloa ka voutu, ka ho phahamisa matsoho kapa kananelo ea mantsoe e akaretsang (*Acclamation*).
- (b) Molula-Setulo oa Seboka sa Lebatooa o tla ba le voutu ea makhaola khang, 'moho le voutu ea botho ba hae. Moo tlamahano ea voutu e leng teng, a ke ke a sebelisa voutu ea makhaola khang hang-hang. O tla lokela ho voutisa hararo (3);
- (c) Haeba livoutu kamor'a ho ho voutisa hararo, li ntse li lekana, Molula-Setulo oa Seboka sa Lebatooa o tla tlameha ho sebelisa ea makhaola-khang ho fihlisa seboka qetong;

- (d) Molula-Setulo oa Seboka sa Lebatooa o tla ba le matla a ho ntšha motho ofe kapa ofe ka Sebokeng, ha motho eo a etsa mofere-fere o senyang Seboka. Hape o tla ba le matla a ho lumella motho ea ntšitsoeng joalo ho boela ka Sebokeng ha maemo a mo lumella ho etsa joalo;
- (e) Khato tsena li tla tiisoa kapa ho etsolloa ke Seboka.

3.9.6 MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA LEBATOOA

Seboka sa Lebatooa se tla ba le matla le mesebetsi ena:

- (a) ho hlopha le ho beha merero le tšebetso ea Lebatooa ea selemo. Tlhokomelo e kholo e lokela ho ba teng ea hore merero le tšebetso ha li thulane le merero le tšebetso tse seng li phatlalalitsoe ke Komiti e Kholo. Merero le tšebetso tsena li lokela ho ba tse ntšetsang pele sepheo le merero ea Lekhotla la Puso ea Sechaba;
- (b) ho mamela le ho imamella litlaleho tsa Mongoli oa Lebatooa, Ramatlotlo oa Lebatooa le litlaleho tsa Bangoli ba Makala;
- (c) Ho mamela le ho imamella puo ea Molula-Setulo oa Lebatooa;
- (d) Ho etsa liqeto le likhothaletso Sebokeng se Seholo sa Lekhotla;

- (e) Selemong seo seboka Se Seholo sa Lekhotla se tlang ho tšoara, ho tlamahanya boromuoa ba Makala bo eang Sebokeng se Seholo e le ba Lebatooa;
- (f) Ho khetha le ho fetisetsa Komiting e Kholo mabitso a bakhothaletsuoa bakeng la likhetho tsa Naha le tsa Puso ea Libaka;
- (g) Ho khetha Komiti ea Lebatooa.

3.9.7 SEBOKA SA LEBATOOA SE KHETHEHILENG

- (a) Seboka se khethehileng sa Lebatooa se ka mengoa ka taelo ea Komiti ea Lebatooa kapa ka kopo e ngotsoeng ea bonyane makala a mararo a Lebatooa leo.
- (b) Bonyane Makala a etsang halofo ea Makala a Lebatooa a tla lekana ho hloma Seboka sa Lebatooa tlas'a Komiti ea Lebatooa e amohelehileng.

3.9.7.1 SEBOPEHO SA SEBOKA SA LEBATOOA SE KHETHEHILENG

Sebopeho sa Seboka sa Lebatooa se khethehileng se tla tšoana hantle le sa Seboka sa Lebatooa, joalokaha se hlaha Temaneng ea 5.7.1 mona ka holimo.

3.9.7.2 TSAMAIISO EA SEBOKA SA LEBATOOA SE KHETHEHILENG

Tsamaiso ea Seboka sa Lebatooa se Khethehileng e tla tšoana hantle le ea Seboka sa Selemo sa Lebatooa, e

hlahang Temaneng ea 5.8.2 mona ka holimo. Phapano feela e tla ba hore Sebokeng sa Province se Khethehileng ho tla be ho buisanoa ka litaba, tse khethehileng, tse potlakileng, tse ke keng tsa emela Seboka sa selemo sa Lebatooa.

3.9.7.3 MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA LEBATOOA SE KHETHEHILENG

Matla le mesebetsi ea Seboka se khethehileng sa Lebatooa e tla ba:

- (a) ho imamella le ho buisana ka puo ea Molula-Setulo oa Lebatooa;
- (b) Ho hlahloba taba e khethehileng e beoang kapele ho sona ke Komiti ea Lebatooa, e le e hlahang Komiting ea Lebatooa kapa e hlahang Makaleng ho latela Temana ea 3.9.7 mona ka holimo, kapa e hlahang Komiting e Kholo.

3.10 SEBOKA SA LEKALA

3.10.1 SEBOPEHEHO SA SEBOKA SA LEKALA

Seboka sa Lekala se tla ema ka boromuoa ba Makalana a Lekala leo `me se tla boptjoa ka mokhoa ona:

- (a) Litho tsohle tsa Komiti e Kholo tse teng ka har'a Lekala leo;

- (b) Litho tsohle tsa Komiti e Kholo ea Mofumahali tse teng kahar'a Lekala leo;
- (c) Litho tsohle tsa Komiti ea Bacha tse teng ka har'a Lekala leo;
- (d) Litho tsohle tsa Komiti ea Mafumahali le ea Bacha tsa Lebatooa, tseo e leng tsa Lekala leo;
- (e) Litho tsohle tsa Paramente, tsa Lekhotla la Setereke, Makhotla a Puso ea Libaka tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba, tseo e leng tsa Lekala leo;
- (f) Litho tsohle tsa Komiti ea Lebatooa tseo e leng tsa Lekala leo;
- (h) Litho tsohle tsa Komiti ea Lekala leo;
- (i) Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo ba Lekalana le leng le le leng la Lekala leo;
- (j) Baromuo ba tsoang Makalaneng, ho tla khethoa a le mong ho emela litho tse leshome (1:10) kapa ho emela karolo ea leshome ea Litho tsa lekalana tse ngolisitsoeng Lekalaneng leo, 'me tse ntseng li eme hantle litokelong tsa tsona tsa botho selemong sona seo.

3.10.2 TSAMAIISO EA SEBOKA SA LEKALA

- (a) Liqeto tsa Seboka sa Lekala holim'a taba efe kapa efe li tla fihleloa ka voutu, ka ho phahamisa matsoho kapa kananelo ea mantsoe e akaretsang (*Acclamation*).
- (b) Molula-Setulo oa Seboka sa Lekala o tla ba le voutu ea makhaola-khang, 'moho le voutu ea botho ba hae. Moo tlamahano ea voutu e leng teng, a ke ke a sebelisa voutu ea makhaola-khang hang-hang. O tla lokela ho voutisa hararo (3).
- (c) Haeba livoutu kamor'a ho ho voutisa hararo, li ntse li lekana, Molula-Setulo oa Seboka sa Lekala o tla tlameha ho sebelisa ea hae ea makhaola-khang ho fihlisa Seboka qetong.
- (d) Molula-Setulo oa Seboka sa Lekala o tla ba le matla a ho ntša motho ofe kapa ofe ka Sebokeng, ha motho eo a etsa mofere-fere o senyang Seboka. Hape o tla ba le matla a ho lumella motho ea ntšitsoeng joalo ho boela ka Sebokeng ha maemo a mo lumella ho etsa joalo.
- (f) Khato tsena li tla tiisoa kapa ho etsolloa ke Seboka.

3.10.3 MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA LEKALA

Seboka sa Lekala se tla ba le matla le mesebetsi ena:

- a. ho hlopha le ho beha merero le tšebetso ea Lekala ea selemo. Tlhokomelo e kholo e lokela ho ba teng ea hore merero le tšebetso ha li thulane le merero le tšebetso tse

seng li phatlalalitsoe ke Komiti e Kholo kapa Komiti ea Lebatooa. Merero le tšebetso tsena li lokela ho ba tse ntšetsang pele sepheo le merero ea Lekhotla la Puso ea Sechaba;

- b. ho mamela le ho imamella litlaleho tsa Mongoli oa Lekala, Ramatlotlo oa Lekala le litlaleho tsa Bangoli ba Makala;
- c. ho mamela le ho imamella puo ea Molula-Setulo oa Lekala;
- d. ho etsa liqeto le ho fetisetsa likhothaletso Sebokeng sa Lebatooa sa selemo;
- e. ho khetha moromuoa kapa baromuoa ba eang Sebokeng sa Lebatooa le Sebokeng se Seholo sa Lekhotla, ba tlang ho tlamahanngoa `moho e le karolo ea boromuoa ba Lebatooa bo eang Sebokeng se Seholo sa Lekhotla;
- f. Ho khetha le ho beha kapele ho Lebatooa Mokhothaletsua oa likhetho tsa Paramente le tsa Puso ea Libaka.

3.11 SEBOKA SA LEKALANA

Lekalana le leng le le leng le tla tšoara Seboka sa Lekalana sa selemo le selemo ho hlophela tšebetso ea Lekalana ea selemo le ho lokisa borumuoa bo eang Sebokeng sa Lekala. Komiti e

Kholo kapa Komiti ea Lebatooa e tla phatlalatsa le ho tsebisa ka Liboka tsena.

Liboka tsena li tla tšoana Makalaneng a ka Lesotho le a li Province.

3.11.1 SEBOPEHEHO SA SEBOKA SA LEKALANA

Seboka sa Lekalana se tla kenoa ke litho tsohle tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba tse phelang Lekalaneng leo, 'me tse ntseng lie me hantle litokelong tsa tsona tsa selemong sona seo.

3.11.2 TSAMAISO EA SEBOKA SA LEKALANA

- (a) Liqeto tsa Seboka sa Lekalana holim'a taba efe kapa efe li tla fihleloa ka voutu, ka ho phahamisa matsoho kapa kananelo ea mantsoe e akaretsang (Acclamation).
- (b) Molula-Setulo oa Seboka sa Lekalana o tla ba le voutu ea makhaola-khang, "moho e voutu ea botho ba hae. Moo tlamahano ea voutu e leng teng, a ke ke a sebelisa voutu ea makhaola-khang hang-hang. O tla lokela ho voutisa hararo (3).
- (c) Haeba livoutu kamor'a ho ho voutisa hararo, li ntse li lekana, Molula-Setulo oa Seboka sa Lekalana o tla tlameha ho sebelisa ea hae ea makhaola-khang ho fihlisa Seboka qetong.
- (d) Molula-Setulo oa Seboka sa Lekalana o tla ba le matla a ho ntša motho ofe kapa ofe ka Sebokeng, ha motho eo

a etsa mofere-fere o senyang Seboka. Hape o tla ba le matla a ho lumella motho ea ntšitsoeng joalo ho boela ka Sebokeng ha maemo a mo lumella ho etsa joalo.

Khato tsena li tla tiisoa kapa ho etsolloa ke Seboka.

3.11.3 MATLA LE MESEBETSI EA SEBOKA SA LEKALANA

Seboka sa Lekalana se tla ba le matla le mesebetsi ena:

- (a) ho hlopha le ho beha merero le tšebetso ea Lekalana ea selemo. Tlhokomelo e kholo e lokela ho ba teng ea hore merero le tšebetso ha li thulane le merero le tšebetso tse seng li phatlalalitsoe ke Komiti e Kholo kapa Komiti ea Lebatooa kapa ea Lekala. Merero le tšebetso tsena li lokela ho ba tse ntšetsang pele sepheo le merero ea Lekhotla la Puso ea Sechaba;
- (b) ho mamela le ho imamella litlaleho tsa Mongoli le Ramatlotlo oa Lekalana;
- (c) ho mamela le ho imamella puo ea Molula-Setulo oa Lekalana;
- (d) ho etsa liqeto le ho fetisetsa likhothaletso Sebokeng sa Lekala;
- (e) Ho khetha moromuoa kapa baromuoa ba eang Sebokeng sa Lekala;

- (g) Ho hloaea bakhothaletsuo ba Paramente kapa Puso ea Libaka, le ho bohle ba hlokang ho nyolloa Makalaneng.

3.12 BOEMELI LIBOKENG TSA LEKHOTLA

a) i) **SEBOKA SA LEKALANA :**

Litho tsohle tsa Lekalana e tla ba litho sebokeng sa Lekalana leo. Hona ke ho bolela hore Sebokeng sa Lekalana ha ho boromuoa, litho tsohle tsa Lekalana li na le tokelo ea ho vouta Sebokeng:

(ii) **SEBOKA SA LEKALA:**

Seboka sa Lekala ke sa metse e khethetseng `moho likhethong tsa ho qetela tsa Sechaba kapa sa metse e ka hlopshoang joalo ke Komiti e Kholo. Liboka tsa Makala li tla ahoa ka boemeli ba Makalana (metse) ho latela boemeli ba 1:10, sheba temana ea 3.10.1 (j) mona ka holimo.

Lipallo tsa boemeli ke tsena:

- (i) E be setho sa Lekhotla se phethileng teko bothong se khethiloeng e le moromuoa Sebokeng sa Lekalana;
- (ii) E be Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo ba Lekalana;
- (iii) E se ke ea e ba motho ea beheletsoeng kathoko ho Lekhotla nakoana kapa eo boitšoarō ba hae Lekhotleng

bo ntseng bo le tlas'a tlhahlobo Lebatoeng kapa Komiting ea Boitšaro ea Lekhotla;

(iv) A be le kutloisiso ea Motheo ka kakaretso.

3.12.1 BOROMUOA

Komiti ea Lekala e ikholise hore moromuoa e mong le e mong o boemong bo nepahetseng ba boromuoa.

3.12.2 SEBOKA SA LEBATOOA

Liboka tsa Lebatooa li tla ahoa ka boemeli ba Makala bo tla be bo tlamahentsoe (bo amohetsoe) ka qeto ea Seboka sa Lekala.

3.12.2.1 LIPALLO TSA BOEMELI

- (a) E be setho se tšepahalang, 'me se be le khoeli li 36 bonyane se le Lekhotleng;
- (b) A be le tsebo e tletseng ea Motheo, tsamaiso le sebopeho sa Lekhotla la Puso ea Sechaba;
- (c) E be Molula-Setulo, Mongoli le Ramatlotlo ba Lekala la Lebatooa.

3.12.3 SEBOKA SE SEHOLO SA LEKHOTLA:

Seboka se Seholo sa Lekhotla se tla ahoa ka boemeli ba makala bo hlahang bo bile bo amohetsoe libokeng tsa Mabatooa e le boromuoa ba Mabatooa ao. Sebokeng sa Lebatooa boromuoa bo tla etsetsoa qeto ho bo tlamahanya e le Boemeli ba Lebatooa leo.

3.12.3.1 LIPALLO TSA BOEMELI KE TSENA:

- (a) E be setho se tšepahalang, `me se be le khoeli li 36
- (b) ho letsatsi la la 31 la khoeli ea Tšitoe;
- (c) bonyane se le Lekhotleng;
- (d) A be a se a ile a lefa seabo sa selemo ka la kapa pele E be feela eo lebitso la hae le hlahang lenaneng le beiloeng kapele ho Mongoli e Moholo oa Lekhotla khoeli pele ho Seboka se Seholo;
- (e) A be le tsebo e tletseng ea Motheo, Tsamaiso le Sebopelo sa Lekhotla la Puso ea Sechaba.

3.13 BOITSEBISO BA BOROMUOA BO EANG LIBOKENG TSA LEKHOTLA

- (a) Moromuoa e mong le e mong o tla tlatsa fomo ea boromuoa ka letsoho la hae;

- (b) Fomo li tla hlalosa moromuoa e mong le e mong ho mo fa boemo bo lebeletsoeng ho moromuoa e mong le e mong Sebokeng;
- (c) Fomo li tla tlatsoa ka boraro: kopi e `ngoe e tla leba Ntlo-Khoho, e `ngoe e lebe Lebatooeng, e `ngoe e sale Lekaleng.

3.14 NAKO EA LIBOKA TSE KHOLO TSA LEKHOTLA

Selemong seo Seboka se Seholo sa Lekhotla, sa Mafumahali, kapa sa Bacha se tšoaroang, li tla tšoaroa ka libopeho tse latelang:

- (a) Seboka se Seholo sa Lekhotla nako ea sona e tla ba Pherekhong;
- (b) Seboka se Seholo sa Lekhotla la Mafumahali se tla tšoaroa ka Tlhakubele/'Mesa;
- (c) Seboka se Seholo sa Lekhotla la Bacha se tla tšoaroa ka Phupu/Phato;
- (d) Seboka sa Boetapele se tla tšoaroa ka Loetse/Mphalane selemo le selemo;
- (e) Seboka sa Lebatooa sa tlhophelo ea Seboka se Seholo se tla tšoaroa ka Mphalane/Pulungoana.

3.15 MOKHOA OA HO FIHLELA LIQETO LIBOKENG

- (a) Ba tla ba le matla a ho vouta libokeng tsa Lekhotla e tla ba feela ba amohetsoeng libokeng tsena tlas'a temana tsa 3.1.1, 3.3.1, 3.6.1, 3.5.1 le 3.7.1 ka likaroloana tsa tsona;
- (b) Liqeto tse etsoang qetellong ea lipuisano li tla vouteloa ka matsoho `me lehlakore la matsoho a mangata le tla lateloa ke Komiti kapa Seboka se lutseng e le qeto kapa maikutlo a sona;
- (c) Litho tsa Komiti tsa Lekhotla, e Kholo ea Mafumahali, ea Bacha, ea Province, tsa Mabatooa, tsa Makala le tsa Makalana li tla vouteloa ka lekunutu. Hona ke ho bolela hore Likomiti tsohle tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba li vouteloa ka lekunutu.

3.16 NEHELANO KOMITING E NCHA

Methating eohle ea Lekhotla, ho tloha Komiting e Kholo ho isa Komiting ea Lekalana, Komiti e tsoang litulong e tla nehelana ka thepa le tšebetso eohle ea Lekhotla Komiting e qetang ho khethoa hona moo Sebokeng mohla Komiti eo e ncha e khethiloeng. Moo lipelahelo ka tsamaiso kapa sephetho sa likhetho li ka bang teng, Komiti ea khale e tla `ne e nehelane ho e ncha e khethiloeng ho latela phatlalatso ea Komiti ea Likhetho

ea Seboka, e ntan'oa ba hona e kenyang lipelaelo tsa eona Komiting e khethiloeng Sebokeng ho li sebetsa.

3.17 MOKHOA OA HO VOUTA LIBOKENG TSA MAFUMAHALI LE BACHA

Libokeng tsa Mafumahali le Bacha mokhoa oa ho vouta o tla tšoana le Lekhotleng le akaretsang.

KAROLO EA BONE

4. SEBOPEHO SA LEKHOTLA

4.1 LEKHOTLA KA KAKARETSO

Lekhotla la Puso ea Sechaba le tla boptjoa ka likarolo tse tharo, e leng Lekhotla le leholo la bohle, Lekhotla la Mafumahali le Lekhotla la Bacha.

4.2 LEKHOTLA LA MAFUMAHALI

Litho tsohle tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba tsa Mafumahali (Basali le Baroetsana) e tla ba Litho tsa Lekhotla la Mafumahali la Lekhotla la Puso ea Sechaba.

4.3 LEKHOTLA LA BACHA

Litho tsohle tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba tsa basali le banna (bahlankana le baroetsana) tse lilemo li pakeng tsa 15 le 35 e tla ba litho tsa Lekhotla la Bacha la Lekhotla la Puso ea Sechaba.

4.4 LIPROVINCE

Mabatooa a mahlano (5) kapa ho feta naheng eo e seng Lesotho a ka kopana ho theha Province.

4.5 MABATOOA

Litho tsohle tsa Lekhotla Puso ea Sechaba tse phelang ka har'a meeli ea Lebatooa la likhetho tsa naha tsa Paramente, le sehiloeng kahare ho naha ea Lesotho ho latela Molao oa Motheo oa Lesotho, kapa kante ho naha ea Lesotho, "ho latela kamoo Province e sehileng ka teng", li tla kopana 'moho ho bopa Lebatooa la Lekhotla la Puso ea Sechaba.

4.6 MAKALA A LEKHOTLA

- (a) Kahare ho naha ea Lesotho, metse e khethetsoeng setsing se le seng sa likhetho tsa naha tse akaretsang kapa e ka hlophuoang joalo ke Komiti e kholo e tla ikopanya hammoho ho theha Lekala.
- (b) Kante ho naha ea Lesotho litho tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba tse phelang metseng e meholo (baahi ba sa feteng a teng 2000) li tla ikopanya ho theha Lekala.

4.7 MAKALANA A LEKHOTLA

Lekalana le tla theoa ka litho tse leshome (10) bonyane.

KAROLO EA BOHLANO

5. LIKOMITI TSA LEKHOTLA

5.1 LITHO TSA KOMITI E KHOLO

Litho tsa Komiti e Kholo tseo e tla be e be Komiti ea Phehahatso Ke:-

- a. Moetapele oa Lekhotla;
- b. Motlatsi oa Moetapele oa Lekhotla;
- c. Mongoli e Moholo;
- d. Ramatlotlo;
- e. Molula-Setulo oa Liboka tse Kholo tsa Lekhotla;
- f. Motlatsi oa Mongoli e Moholo ebile e le Mongoli oa Lipuisano;
- g. Motlatsi oa Molula-Setulo oa Liboka tse kholo tsa Lekhotla;
- h. Mohasi oa Litaba
- i. Motlatsi oa Mohasi oa Litaba;
- j. Mookameli oa Liphatlalatso tsa Lekhotla
- k. Motlatsi oa Mookameli oa Liphatlalatso tsa Lekhotla

- l. Litho tse `ne (4);
- m. Litho tsa Mafumahali tse hlokahang ho fihlisa palo ea 'ona ho 30%;
- n. Moemeli oa Lekhotla la Mafumahali;
- o. Moemeli oa Lekhotla la Bacha

5.1.1 HO HLOKA TŠEPO HO MOETAPELE, KOMITI LE SETHO SA KOMITI KA BOMONG BA TSONA

- a. Le hoja Moetapele e le Setho sa Komiti e Kholo, o khethoa pele e le Moetapele, me o fetoha Setho sa Komiti e Kholo hang ha Komiti e Kholo e se e khethiloe. *(This is suggestive of the fact that the leader is extricable from the committee).*
- b. Ka tsela e tšoanang ho hloka tšepo ho Moetapele (*vote of no confidence*) ho ke ke hoa ama Komiti kaofela. Hona ho bolela hore ho hloka tšepo Komiting e Kholo le hona ho ke ke ho ama Moetapele.
- c. Ho hloka tšepo ho ka etsetsoa Setho sa Komiti ka seng boemong ba sona e le Setho sa Komiti. Methati ho tla lateloa e tšoanang le ha ho hlokoa tšepo ho Moetapele kapa Komiti e Kholo. Methati ena e tla tšoana Likomiting tsohle tsa Lekhotla.

5.1.1.1 LIKHETHO LIKOMITING TSA LEKHOTLA

- (a) Ha sekheo se hlaha Komiting, Komiti e amehang e ka hapella setho sefe kapa sefe se khotsofatsang lipallo tsa hoba Komiting e joalo.
- (b) Ha sekheo se hlaha ho Molula-Setulo, Mongoli kapa Ramatlotlo sekheo se joalo se tla tlatsoa feela ke Seboka se Khethehileng sa mothati o joalo.

5.1.2 SEKHEO KOMITING E KHOLO

Ha sekheo se hlaha setulong sa Moetapele oa Lekhotla, Mongoli e Moholo kapa Ramatlotlo, Komiti e Kholo e keke ea tlatsoa sekheo se joalo, empa e tla bitsa Seboka se Khethehileng ho tla tlasa sekheo se joalo ka likhetho tse otlolohileng; me ho tla ba joalo methating eohle ea Lekhotla. Seboka se Seholo se Khethehileng se tla tšoaroa ka har'a nako e seng ka holimo ho matsatsi a mashome a mararo (30) ho tloha mohla sekheo se bileng teng. Me ho tla ba joalo methating eohle ea Lekhotla.

5.1.3. BONYANE (QUORUM) LIPHUTHEHONG

- (i) Halofo ea Komiti e Kholo eo kahare ho eona ho leng teng bonyane Moetapele kapa Motlatsi oa hae. Ha e ba Mongoli le Motlatsi ba le sieo Komiti e tla khetha Mongoli oa nakoana ea tla ngola lipuisano me o tla nehelana ka tsona ho Mongoli.

- (ii) Moetapele, kapa bosieong ba hae Motlatsi oa Moetapele, e tla ba Molula-Setulo oa liphutheho tsa Komiti e Kholo ea Lekhotla.

5.1.3 LIPHUTHEHO TSA LIKOMITI TSE KHOLO

- (a) Likomiti tsohle tsa Lekhotla li tla kopana bonyane hang ka khoeli. Litho tsa Likomiti tse Kholo tsa Lekhotla e tla ba Litho tsa Mabatooa ao Botho ba tsona bo kollang ho 'ona, methating eohle ea Lebatooa: Lebatooeng, Makaleng le Makalaneng a Lekhotla (*League*) e amehang.
- (b) Likomiti tse Kholo: Komiti e Kholo ea Lekhotla, Komiti e Kholo ea Mafumahali, Komiti e Kholo ea Bacha le Komiti ea Province li tla ba le phutheho e kopanentsoeng hang ka khoeli tse tšeleletseng;
- (c) Likomiti tsa Lebatooa: ea Lebatooa, ea Mafumahali le ea Bacha li tla kopana hang ka Likhoeli tse tharo.

5.1.4 BOLELELE BA NAKO EA HO LULA LITULONG

5.1.4.1 MOETAPELE

Moetapele oa Lekhotla la Puso ea Sechaba o tla khetheloa setulong sa Boetapele seo a tla se lula nako e etsang lilemo tse tšeleletseng (6) tse hlahlamanang. Leha ho le joalo ho ntse ho sieloa Seboka se Seholo kapa sa Tšoahanyetso matla le tokelo ea ho tlosa

Moetapele eo haeba a bontša bofokoli bo kotsi ka tsela efe kapa efe tsamaisong ea Lekhotla ho latela Molao oa Motheo oa Lekhotla.

5.1.4.2 KOMITI E KHOLO

Komiti e Kholo ea Lekhotla e tla khetheloa litulong nako ea lilemo tse tharo tse hlahlamanang pele ho khethoa e ngoe. Seboka sa Tšohanyetso/se Khethehileng se tla ba le matla a ho tlosa Komiti pele lilemo tseo tse tharo li fela, haeba e bontša bofokoli bo kotsi Lekhotleng.

5.1.4.3 KOMITI E KHOLO EA MAFUMAHALI

Komiti e Kholo ea Mafumahali e tla khetheloa litulong nako ea lilemo tse tharo tse hlahlamanang. Seboka sa Tšohanyetso se tla ba le matla a ho tlosa Komiti pele lilemo tseo tse tharo li fela haeba e bontša bofokoli bo kotsi Lekhotleng.

5.1.4.4 KOMITI E KHOLO EA BACHA

Komiti e Kholo ea Bacha e tla khetheloa litulong nako ea lilemo tse tharo tse hlahlamanang. Seboka sa Tšohanyetso se tla ba le matla a ho tlosa Komiti pele lilemo tseo tse tharo li fela haeba e bontša bofokoli bo kotsi Lekhotleng.

5.1.4.5 KOMITI EA PROVINCE, LEBATOOA. LEKALA LE LEKALANA

Komiti ea Province, ea Lebatooa, ea Lekala, le ea Lekalana tsona li tla khethoa selemo le selemo

5.2 MESEBETSI EA KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA

Komiti e Kholo ea Lekhotla la Puso ea Sechaba e tla ema lebitsong la Seboka. Ka ho khetholoha mesebetsi ea Komiti e Kholo ea Lekhotla e tla ba ena:

- (a) ho ntšetsa pele Sepheo le Merero ea Lekhotla, tse bontšitsoeng Temaneng ea 2 ea Motheo ona, Khaolong ea Pele;
- (b) ho phehahatsa tšebetso le merero tse laotsoeng ke Seboka se Seholo sa Lekhotla;
- (c) ho thusa ho aha le ho bopa Lekhotla Liprovinceng le Mabatooeng ho tataisa le ho hlokomela tšebetso ea 'ona;
- (d) ho hlokomela hore Motheo, molao le melaoana ea tsamaiso libokeng tsa Lekhotla li ea lateloa;
- (e) ho hlokomela lichelete tsa Lekhotla le ho nehelana ka boemo ba lichelete bo hlophisitsoeng hantle kapele ho Seboka se Seholo sa Lekhotla;

- (f) ho qapa le hona ho ntšetsa pele mesebetsi ea Lekhotla e ka phethahatsang Sepheo le Merero ea Lekhotla la Puso ea Sechaba;
- (g) ho imamella ho amohela kapa hona ho hana likopo tsa botho Lekhotleng;
- (h) ho imamella ho amohela kapa hona ho hana bakhothaletsua ba hlahisoang ke Mabatooa bakeng la likhetho tsa Paramente kapa tsa Makhotla a Puso ea Libaka;
- (i) ho tlatsa likheo tse ka hlahang Komiting e Kholo kahare ho nako ka ho khethela setho se litokelong ho tlatsa sekheo se joalo Komiting e Kholo;
- (j) ho alosa le ho tataisa tšebetso ea Komiti e Kholo ea Mafumahali le Bacha.

5.2.1 MATLA A PEHO EA BAKHETHOA

Komiti e Kholo ea Lekhotla la Puso ea Sechaba e tla ba le matla ana:

- a. ho hlahloba le ho amohela, kapa ho hana, bakhothaletsua ba hlahisoang ke Mabatooa a Lekhotla la Puso ea Sechaba e le baemeli ba Lekhotla likhethong tsa Paramente le tsona tsa Makhotla a Puso ea Libaka. Tlhahiso ea Bakhothaletsua e tla latela tsela ea khetho ea Boemeli ba Boromuoa Lekhotleng;

- b. ho alosa khetho ea boemeli ba Lekhotla likhethong tsa naha, 'me khetho eo e tla qala Makalaneng, e ee Makaleng le Mabatoeng ho latela temana tsa 3.9. 3.10., le 3.11 ka temananyana tsa tsona; e nt'oe fetela Komiting e Kholo e le khotlaletso. Moo ka mabaka a fapakaneng mokhoa ona o hlohoang ho hlahisa mokhotlaletsua ea amohehang, Komiti e Kholo e tla ba le matla a ho thonya motho ho emela Lekhotla;
- c. ho hloaea le ho hlahlamanya baemeli ba Lekhotla la Puso ea Sechaba ba kenang lenaneng la khekhethane likhethong tse akaretsang tsa naha;

TEMOSO EA PELE

Lekhotla la Puso ea Sechaba le tla emeloa feela ke litho tse feletseng tsa Lekhotla likhethong ka mekhahlelo e fapaneng, ho tloha Paramenteng ho ea tsoa tlaase. Setho se emelang likhetho tlas'a folakha ea Lekhotla se lokela hore se be se ntšitse seabo sa sona selemong sona seo se emelang Lekhotla ka sona, 'me se qetile bonyane likhoeli tse 36 e le setho sa Lekhotla.

TEMOSO EA BOBELI

Moo Komiti e Kholo e hanang khotlaletso ea motho ea hlahang Lebatoeng, e tla etsa joalo e ipapisitse feela le Molao oa Motheo oa Lekhotla la Puso ea Sechaba Lesotho kapa Molao oa Likhetho oa Naha ea Lesotho.

TEMOSO EA BORARO

Molemong oa ho tlatsetsa pusong ea naha, Moetapele o tla ba le matla a ho khothaletsa Basotho ba nang le litsebo tse khethehileng ho kenella ka Senateng.

5.2.2 MATLA A KHALEMO LE LIKOTLO

Komiti e Kholo e tla ba le matla ana:

- a. Ho alosa hore melao le mekhoha le meetlo ea Lekhotla, `moho le boitšoarō bo botle Lekhotleng li hlokomelehile, le ho nka bohato ba khalemelo moo ho hlahang tšebetso e se nang boikarabello.
- b. Sethong se seng khelemelo e ka nka sebopelo sa peelo ka thoko litokelong kapa sa hla sa hlakoloa bothong ba Lekhotla ho hang; pehelo ka thoko ena e tla ba nako e seng ka holimo ho Likhoeli tse hlano (5 months) moo Setho se sa ipiletsang. Ha setho se ipilelitse, pehelo ka thoko e tla emela sephetho sa boipiletso boo setho se bo kentseng ho Moetapele le Komiti e kholo. Moetapele le Komiti e Kholo ba tla etsa bonnete ba hore boipiletso ba Setho bo mameloa ka nako e seng ka holimo ho matsatsi a mashome a mabeli a motso o mong (21) ho tloha letsatsing leo kopo e entsoeng ka lona. Moo botho ba Setho bo hlakoloang ho hang, qeto e joalo e tla tiisoa ke Seboka se Sehlo.
- c. Athe haele Komiti ea Lebatooa khalemelo e ka nka sebopelo sa ho e beela ka thoko nakoana kapa hona

ho e qhala. Komiti ea Lebatooa e na le tokelo ea ho ipiletsa ho latela temana ea (b) mona ka holimo.

- d. Mokhatlo o ipopelletseng Lekhotleng la Puso ea Sechaba oona ha o foselitse Lekhotla o tla beoa ka thoko kapa o tebeloe; o tla khalengoa empa maemong ao phoso e tšoanang e sa khaotseng, Mokhatlo o joalo o tla tebeloa Lekhotleng.
- e. Ha setho, Komiti ea Lebatooa, leha e le oona Mokhatlo o ipopelletseng Lekhotleng la Puso ea Sechaba li tebeloa Lekhotleng ha li na tokelo ea ho batla chelete efe kapa efe e ntšitsoeng Lekhotleng tlas'a Motheo ona;
- f. Setho kapa Komiti ea Lebatooa e tebetsoeng ba tla ba le tokelo ea ho ipiletsa Sebokeng se Seholo ho ntse ho latetsoe mecha ea tšebetso ea Lekhotla ho latela temana ea (b) mona ka holimo;
- g. Seboka se tla khetha Komiti ho sebetsa taba eo pele e tlalehelo Seboka ka bo-sona;
- h. Boipiletso ba setho kapa Komiti ea Lebatooa bo tla tsebisoa Mabatooa a mang ke Mongoli e Moholo e pele ho Seboka.

5.2.3 MATLA A KANANELO LE KHANO EA LIKOMITI

- (a) Komiti e Kholo e tla ba le matla a ho ananela kapa ho hana Likomiti tsa Mabatooa kapa tsa li Province kapa sona setho se khethiloeng, ka mabaka a hloekileng, le Motheo feela.

Litho tse sa tl'oa amohela li tla bontšoa ka lenane la tsona 'me ho hlalose moo Mabatooa a fositseng teng. Moo Komiti e Kholo e hanneng khetho ea Setho kapa litho tse itseng, 'me eba litho tse ananetsoeng li etsa palo e fihlelang bonyane bo hloka hang hore li fihlele liqeto tsa Komiti e feletseng (*quorum*) litho tseo tse ananetsoeng li ka hapella litho likheong tse bakiloeng ke litho tse hannoeng, ho ipapisitsoe le Motheo. Empa moo litho tse ananetsoeng li sa fihlelang bonyane boo (*quorum*) ho tla lokela ho bitsoe Seboka se secha ho khetha Komiti e joalo.

- (b) Moo setho se hanoang, e le Molula-Setulo, Mongoli kapa Ramatlotlo, ho tla fanoa ka mabaka ao setho kapa litho tse joalo li hanoang ka 'ona ka mongolo. Ho ke ke hoa hapelloa setho sekheong se bakiloeng ke khano e joalo, empa ho tla bitsoa Seboka se Khethehileng ho ea khetha Setho se joalo.

5.2.4 MATLA A KHIRO LE PHANO EA MESEBETSI

- (a) Komiti e Kholo e tla ba le matla a ho khetha setho sefe kapa sefe se boemong bo botle Lekhotleng ebile se tšepahalla Lekhotla, ho thusa mosebtsing oa Lekhotla o ka hlahang, neng kapa neng.

- (b) Komiti e Kholo e tla khetha Bangoli ba tla thusa ofisi ea Mongoli e Moholo le basebetsi ba bang mesebetsing ea ofisi e Kholo. `Me ba tla khethoa holatela temana ea (a) mona ka holimo.

5.3 MATLA LE MESEBETSI EA LITHO TSA KOMITI E KHOLO

5.3.1 MOETAPELE

Moetapele ke sehlohlolo sa Boetapele ba Lekhotla empa ha a kaholimo ho Lekhotla kapa Seboka se Seholo, kapa sa Boetapele. Moetapele ke Setho se khethetsoeng boikarabello ba ho etella Lekhotla pele a sebetsa `moho le libopeho tse ling tsa Lekhotla ho latela Motheo oa Lekhotla. Moetapele o Lokela ho phetha mesebetsi e latelang a ipapisitse le ho hlompha liqeto tsa Liboka tse Kholo, Liboka tsa maano, liboka tsa Boetapele, Molao oa Motheo oa Lekhotla le melaoana, meetlo le tsamaiso:

- a) Ho sebeletsa le ho sireletsa lebitso la Lekhotla;
- b) Ho sireletsa puso ea sechaba ka sechaba kahare ho Lekhotla, ka ho loantsa bohatheli ba mofuta ofe kapa ofe e le bo etsoang ke sebopeho se fe kapa se fe sa Lekhotla khahlanong le molao oa motheo oa Lekhotla;
- c) Ho ntšetsa Lekhotla pele ka ho sala morao phethahatso ea liqeto tse entsoeng ke liboka tse kholo;

- d) Ho phatlalletsa sechaba chebelo-pele le maikutlo a lekhotla;
- e) Ho tsitlallela le ho sireletsa tsamaiso ea Lekhotla e hloekileng, e kopanyang Lekhotla ebile e ipapisitse le Molao oa Motheo kamehla;
- f) Ho bitsa Seboka se Seholo se Khethehileng ha a bona ho hlokahala, haholo ha Lekhotla le le tsietsing;
- g) Ho etsa mesebetsi e meng eo a e fuoang ke Seboka se Seholo, kapa sa Boetapele, kapa sa Maano;
- h) Ho behella ka thoko Setho se feng kapa se feng Komiting e Kholo se behang Lekhotla tsietsing. Qeto ena e tla fihleloa ka mora hore e be Setho se joalo se fuae tlhokomeliso le ho ikarabella;
- i) Ho tla etsa bonnete ba hore Komiti e Kholo e hlompha Molao oa Motheo, 'me e bitsa Liboka tsohle tsa Lekhotla ka nako e beiloeng;
- j) Ho laela Mongoli e Moholo ho phethahatsa tšebetso ea Komiti le Lekhotla moo Mongoli e Moholo a hloloang ho etsa tšebetso;
- k) Ho alosa tšebetso ea Komiti e Kholo le Litho ka kakaretso.

5.3.2 MOTLATSÍ OA MOETAPELE

Mosebetsi oa Motlatsi oa Moetapele e tla ba ho thusa Moetapele le ho mo tšoara letsoho ha a le sieo.

5.3.3 MONGOLI E MOHOLO

Mongoli e moholo ke ofisiri e ka sehlohong phethahatsong ea tšebetso ea Lekhotla (*Chief Administrator*), mesebetsi ea hae e tla ba e latelang:

- a) Ho lokisetsa tulo tsa liboka le Komiti e Kholo, le ho hlopha lethathamo la litaba tseo ho il'oa buisanoa ka tsona ka tataiso ea Moetapele;
- b) Ho boloka metsotso ea liboka le liphutheho tsa Komiti e Kholo, ho kenyeletsa litokomane tsohle tsa bohlokoa tsa Lekhotla;
- c) Ho okamela tšebetso eohle ea bongoli, ho fetisa melaetsa, le litsebiso tsa liboka le liphutheho ho latela Molao oa Motheo oa Lekhotla;
- d) Ho fetisa le ho netefatsa hore liqeto le litaello tsa liboka le Komiti e Kholo, le phethahatso ea tsona li finyella ka potlako likomiting tsa mabatooa, le hore mafapha 'ohle a Lekhotla a etsa mosebetsi ka tšoanelo;

- e) Ho ngola litlaleho ka tšebetso ea Komiti e Kholo, le litokomane tse ling tse ka hlokoang ke mekhahlelo e fapaneng ea lekhlotla;
- f) Ho hira le ho leleka basebetsi kamor'a therisano le Komiti e Kholo;
- g) Ho bona hore Litho Mekhahlelong eohle ea Lekhotla li lula li le sehlohlolong sa tsebo ea hore na tsebetso ea Lekhotla e tsamaea joang;
- h) Ho tšoara lithupelo tsa Lekhotla;
- i) Ho ntša le ho amohela litokomane tsa makhotla a linyeoe lebitsong la komiti e kholo;
- j) Ho fana ka tlaleho ea Ofisi ea Bongoli Sebokeng se Seholo;
- k) Ho boloka buka ea liqeto tsa Liboka tsa Lekhotla le lirekoto tsohle tsa Lekhotla;
- l) Ho etsa bonnete ba hore ofisi ea Lekhotla ea marangrang (*eGovernance*) e sebetsa hantle.

5.3.4 RAMATLOTLO

Ramatlotlo ke eena `maballi oa lichelete le thepa ea Lekhotla, mosebetsi oa hae o akaretsa:

- a) ho amohela le ho boloka lichelete tsohle tsa Lekhotla setsing sa polokelo ea lichelete, se khethiloeng ke Komiti e Kholo lebitsong la Lekhotla. O tla bula le ho sebelisa polokelo eo a tlatsane le litho tse peli tsa Komiti e Kholo e eleng Moetapele le Mongoli e Moholo;
- b) ho sebetsana le Libuka tsohle tsa taolo ea lichelete tsa Lekhotla;
- c) ho boloka lenane (*inventory*) le feletseng la thepa ea Lekhotla;
- d) ho tlalehela Seboka se Seholo ka tšebeliso ea lichelete;
- e) ho rala le ho etsa meralo ea pokello ea lichelete a tlatsane le Komiti e Kholo;
- f) ho tšoara lithupelo tsa boramatlotlo ba Mabatooa;
- g) ho ngolisa ka molao thepa ea Lekhotla ka lebitso la DC. Ho boloka litokomane tsa mathomo (*originals*) setsing sa poloko ea lichelete (*at the bank*), ha litokomane tse qopilitsoeng (*copies*) li tla bolokoa ke Mongoli e Moholo, Bangoli ba Makhotla a Mafumahali le Bacha;
- h) ho e tsa bonnete ba hore libuka tsa lichelete li hlahlobiloe ke bahlahlobi ba lichelete ba ikemetseng ba lichelete (*external auditors*);
- i) ho tlalehela Komiti e Kholo le Seboka se Seholo ka tšebetso ea Lekhotla le matsete a Lekhotla.

5.3.5 MOLULA SETULO OA LIBOKA

Mosebetsi oa Molula-Setulo oa Liboka ke ho hlopha le ho lokisetsa Liboka tsa Lekhotla le ho tlisa katleho tsamaisong ea Liboka, 'me tsebetso ena o tla e phetha ka:

- a) ho thusa Seboka ho qeta litaba tse tekiloeng ka ho bona hore taba e-ea buuo e fele pele ho feteloa ho e 'ngoe;
- b) ho fa litho monyetla oa ho hlahisa maikutlo Libokeng tsa Lekhotla;
- c) ho tataisa Seboka hore se qete taba e tekiloeng ntle le ho sekisetsa Litho empa a sa lumelle taba ho tsoa taolong;
- d) ho tsamaisa liphutheho tsa liboka ka tsela e khothaletsang lipuisano tse bulehileng le ho phea likhang ka sepheo sa ho chorisa maano le liqeto tse fihleloang;
- e) ho bona hore ho lateloa Molao oa Motheo oa Lekhotla ka nako tsohle Libokeng tsa Lekhotla;
- f) ho hloka leeme taolong ea Liboka tsa Lekhotla;
- g) ho tsoara lithupelo tsa balula setulo ba Mabatooa;

h) ho matlafatsa le ho tšireletsa Puso ea Sechaba ka Sechaba tsamaisong ea liboka tsa Lekhotla.

TEMOSO

Matla a Molula-Setulo kahare ho Seboka, mabapi le ho otlolla tsamaiso ea Seboka ha Setho/Litho li tsoile tseleng kapa ho ferekanya seboka kapa li sitisa tšebetso ea Seboka, ke a latelang:

- i. setho se joalo se ka tingoa tokelo ea ho buoa hoa nakoana. Nako e joalo e tla methoa ke Molula Setulo ho latela mofuta oa phoso e teng.
- ii. setho se ka aroloa ho tse ling hoa nakoana.
- iii. setho se ka laeloa ho tsoela kantle ha nakoana.
- iv. qeto ea ho leleka setho kahare ho Seboka e tla ba mothati oa ho qetela ha methati e kaholimo e se e hlolehile ho fetola boitsoaro ba setho se joalo. Me šeboka se tla etsa qeto hore na Setho seo se khutlele ka Sebokeng kamor'a hore Molula Setulo a etse kopo e joalo.

5.3.6 MOTLATSİ OA MONGOLI E MOHOLO

Motlatsi oa mongoli e moholo mosebetsi oa hae ke ho thusa mongoli e moholo le ho mo tšoara letsoho ha a le sieo, le ho phetha mesebetsi e meng eo a ka e

tšepeloang ke Liboka tse kholo kapa ke Komiti e kholo. O tla nka lipuisano ka nako tsohle, liphuthehong tsohle.

5.3.7 MOTLATSI OA MOLULA SETULO

Motlatsi oa molula setulo mosebetsi oa hae ke ho thusa molula setulo le ho mo tšoara letsoho ha a le sieo, le ho phetha mesebetsi e meng eo a ka e tšepeloang ke liboka tse kholo kapa ke Komiti e Kholo.

5.3.8 MOOKAMELI OA LIPHATLALATSO

Mosebetsi oa Mookameli oa Liphatlalatso ke ho tlisa katleho tsamaisong le tlihopong ea koranta ea Lekhotla, 'me tšebetso ena o tla e phetha ka:

- a) ho qapa, ho etella pele, ho kenya tsebetso liphatlalatso tsa Lekhotla (*koranta, radio, websites and e governance*);
- b) ho thea le ho tsamaisa setsi sa poloko le pabalo ea liphatlalatso tsa Lekhotla;
- c) ho hira le ho leleka basebetsi ba liphatlalatso kamor 'a therisano le Mongoli e Moholo;
- d) ho rala le ho hlophisetsa liphatlalatso tsohle tsa Lekhotla.

5.3.9 SEBOHOLI

Mosebetsi oa seboholi ke ho tlisa katleho bohasing ba litaba tsa Lekhotla, 'me tšebetso ena o tla e phetha ka:

- a) ho hlahisa, ho phatlalatsa, le ho hasanya litokomane tse supang tsela ea lipolotiki ea Lekhotla;
- b) ho hasanya, le ho tsoela pele ho tiisa le ho sireletsa tsela ea lipolotiki e nkiloeng ke Lekhotla;
- c) ho qapa le ho kenya tšebetsong matsapa a ho etsa lipontso tsa sechaba litabeng tsa lipolotiki;
- d) ho tšoara lithupelo tsa liboholi tsa mabatooa;
- e) ho tšoara liboka tsa bophatlalatsi khafetsa ele ho fana ka maikutlo a Lekhotla holima litaba tse sehlohlolong tsa naha kapa tsa machaba, kamora therisano le Komiti e Kholo;
- f) ho sireletsa boleng ba Lekhotla.

5.3.10 MOTLATSİ OA SEBOHOLI

Motlatsi oa Seboholi mosebetsi oa hae ke ho thusa Seboholi le ho mo tšoara letsoho ha a le sieo, le ho phetha mesebetsi e meng eo a ka e tšepeloang ke liboka tse kholo kapa ke komiti e kholo.

5.4 KOMITI EA TŠEBETSO EA KOMITI E KHOLO

5.4.1 LITHO TSA KOMITI EA TŠEBETSO

- (a) Ho tla ba le Komiti ea Tšebetso eo litho tsa eona e tla ba: Moetapele oa Lekhotla le litho tse hlano tsa Komiti e Kholo, tse tla khethoa ke Moetapele `me khetho ea tsona e tla tlama Komiti e Kholo;
- (c) Moetapele oa Lekhotla o tla khetha Mongoli oa Komiti ea Tšebetso, ea tla bitsa liphutheho tsa Komiti, a boloke lirekoto a be a etse le litlaleho tse tla beoa kapele ho Komiti e Kholo tlas'a Moetapele.

5.4.2 KOMITI EA TŠEBETSO EA KOMITI E KHOLO EA MAFUMAHALI, KOMITI E KHOLO EA BACHA LE KOMITI EA PROVINCE.

- (a) Ho tla ba le Komiti ea Tšebetso eo Litho tsa eona e tla ba: Mookameli oa Lekhotla la Mafumahali, Mookameli oa Lekhotla la Bacha kapa oa Province. Bona ba tla khetha litho tse hlano tsa Komiti e Kholo tsa Makhotla ao kapa ea Province ho ba Litho tsa Komiti ea Tšebetso.
- (c) Mookameli oa Lekhotla la Mafumahali le Bacha kapa Province ba tla khetha Mongoli Komiti ea Tšebetso, ea tla bitsa liphutheho tsa Komiti, a boloke lirekoto a be a

etse le litlaleho tse tla beoa kapele ho Komiti e Kholo tlas'a Mookameli la Lekhotla le tšoanelehang.

5.4.3 MESEBETSI EA KOMITI EA TŠEBETSO EA KOMITI E KHOLO

Matla le Mesebetsi ea Komiti e Tšebetso e tla ba:

- a. Ho kopana ha ho hlokahala;
- b. ho tataisa tšebetso lebitsong la Komiti e Kholo, ho bona hore liqeto le tšebetso ea Komiti e Kholo li phethiloe;
- c. ho hlokomela tšebetso ea Lekhotla ka kakaretso le e Mabatoeng, `me e tla lokela ho nka bohato bofe kapa bofe boo e ka kholoang hore bo ea lokela ho phethahatsa liqeto le merero ea Lekhotla tseo e tla beng e li beetsoe ke Komiti e Kholo;
- d. ho sebelisana haholo le litho tsohle tsa Lekhotla tse Paramenteng `me e tla alosa le ho hlokomela tšebetso ea Komiti ea Paramente.

5.5 KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI

Komiti ena e tla sebetsa mona tlas'a kaloso, tataiso le tlhokomelo ea Komiti e Kholo ea Lekhotla la Puso ea Sechaba. Le ha ho le joalo, Lekhotla la Mafumahali le tla ba le Molao oa Motheo oa lona o tla ba thusa ho

holisa sepheo le tšebetso ea Mafumahali. Moo ho se lumellane ho leng teng ho tla lateloa tsela ea tšebetso e suptjoang ke Komiti e Kholo ea Lekhotla.

5.5.1 LITHO TSA KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI

Litho tsa Komiti e Kholo ea Mafumahali e tla ba:

- (a) Mookameli oa Mafumahali;
- (b) Motlatsi oa Mookameli oa Mafumahali;
- (c) Mongoli oa Mafumahali;
- (d) Ramatlotlo;
- (e) Molula-Setulo oa Liboka;
- (f) Motlatsi oa Mongoli e bile e le Mongoli oa lipuisano;
- (g) Motlatsi oa Molula-Setulo;
- (h) Mohasi oa Litaba;
- (i) Motlatsi oa Mohasi oa Litaba;
- (j) Litho tsa Komiti tse 'ne (4);
- (k) Moemeli oa Komiti e Kholo;
- (l) Moemeli oa Komiti e Kholo oa Bacha.

5.5.2 MESEBETSI EA KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI

Mesebetsi ea Komiti e Kholo ea Lekhotla la Mafumahali e tla ba:-

- a. ho tšoara liphutheho hang ka khoeli kapa khafetsa ho feta ha ho lokela;
- b. ho ema ka maoto ho bopa le ho hlokomela chelete ea Lekhotla la Mafumahali e boliseng ba eona;
- c. ho thusa Lekhotla la Mafumahali le la Bacha ho etsa K'honsarete, Litantši, libaesekopo, lirafole, le lipokello tsa lichelete ka tsela tsohle tse hloekileng;
- d. ho thusa Mafumahali le Bacha ho hloma liphutheho tsa sechaba, ho hlalosa merero kapa tsona litaba le tšebetso tsa Lekhotla;
- e. ho thusa haholo ho ruta sechaba sohle litaba tsa Sechaba ka lipuisano, ka ho se behela litaba tse har'a sechaba, le ka ho se ruta Motheo oa Lekhotla;
- f. ho alosa tšebetso ea Komiti tsa Puso metseng le tšebetso ea Komiti tse Makhotleng a Puso ea Libaka, ho rekisa libukana le maselinyana a Lekhotla;
- g. ho aha Lekhotla ka tsela tsohle tse nepahetseng Motheong le tsamaisong ea Lekhotla Puso ea Sechaba;
- h. ho ema ka maoto ho bopa le ho holisa kabelo ea Mafumahali methating eohle ea Lekhotla le bosebeletsing ba Sechaba ka kakaretso;

- i. ho etsa ka matla hore litho tsa Mafumahali li be teng methating eohle ea Lekhotla, pusong le methating eohle ea bophelo ba sechaba, le hore li itahlele ka setotsonana tšebetsong.

5.5.3 KOMITI EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI EA PROVINCE

Komiti ea Mafumahali ea Province e tla lekana ka palo e be e tšoane le Komiti e Kholo ea Mafumahali ka mesebetsi, feela eona e sebetsa mothating oa Province le tlas'a taolo le tataiso ea Komiti e Kholo ea Mafumahali le a Province ea Lekhotla.

5.5.4 KOMITI EA LEBATOOA EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI

Komiti ena e tla sebetsa tlas'a kaloso, tataiso le tlhokomelo ea Komiti e Kholo ea Lekhotla la Mafumahali le ea Komiti ea Lebatooa ea Lekhotla la Puso ea Sechaba. Moo ho se lumellane ho leng teng, ho tla lateloa tsela ea tšebetso e suptjoang ke Komiti ea Lekhotla Lebatooeng.

5.5.5. KOMITI EA LEKALA EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI

Komiti ena e tla sebetsa tlas'a kaloso, tataiso le tlhokomelo ea Komiti e Lebatooa ea Mafumahali le ea Komiti ea Lekala ea Lekhotla la Puso ea Sechaba.

5.5.6 KOMITI EA LEKALANA EA LEKHOTLA LA MAFUMAHALI

Komiti ena ke ea motse kapa metsana e kopaneng ea Lekhotla la Puso ea Sechaba la Mafumahali. E tla sebetsa tlas'a kaloso, tataiso le tlhokomelo ea Komiti ea Mafumahali ea Lekala le ea Lekalana ea Lekhotla la Puso ea Sechaba. Moo ho se lumellaneng ho le teng, ho tla lateloa tsela ea tšebetso e suptjoang ke Komiti ea Lekhotla Lekalaneng.

5.5.7 MOO MOTHEO ONA O SA RENG LETHO KA MAKHOTLA A MAFUAMALI LE BACHA

- a. Moo Motheo ona o sa reng letho Makhotleng a Mafumahali le Bacha kapa methating e meng, ho tla lateloa litemana tse lokelang tsa Lekhotla le Leholo.
- b. Moo melaoana ena ea tšebetso ea Lekhotla la Mafumahali le Bacha e ka thulanang le Melao ea Lekhotla (khaolo ea Pele ka litemana tsa eona) ho tla lateloa Melao ea Lekhotla Khaolo ea Pele.
- c. Komiti e Kholo, ea Lebatooa, ea Lekala le ea Lekalana tsa Lekhotla li tla leka ka matla 'ohle ho thusa le ho atlehisa, eseng ho sitisa, Lekhotla la Mafumahali le Lekhotla la Bacha tšebetsong ea 'ona.
- d. Mafumahali a motse joaloka litho tsohle tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba a ipope ka komitjana ho alosa mathata a motse oa 'ona le merero ea Lekhotla.

5.6 KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA LA BACHA

Lekhotla la Bacha le tla ba le Komiti ea lona e Kholo. Komiti ena e tla sebetsa tlas'a kaloso, tataiso le tlhokomelo ea Komiti e Kholo ea Lekhotla la Puso ea Sechaba. Leha ho le joalo, Lekhotla la Bacha le tla ba Molao oa lona oa Motheo o tla ba thusa ho fihlela sepheo le kholiso ea Lekhotla la Bacha. Moo ho se lumellane ho leng teng ho tla lateloa tsela ea tšebetso e suptjoang ke Komiti e Kholo ea Lekhotla.

5.6.1 LITHO TSA KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA LA BACHA

Litho tsa Komiti ea Bacha e tla ba:

- a. Mookameli oa Bacha;
- b. Motlatsi oa Mookameli oa Bacha;
- c. Mongoli oa Bacha;
- d. Ramatlotlo;
- e. Molula-Setulo oa Liboka;
- f. Motlatsi oa Mongoli e bile e le Mongoli oa lipuisano;
- g. Motlatsi oa Molula-Setulo oa Liboka;
- h. mohasi oa Litaba;
- i. motlatsi oa Mohasi oa Litaba;
- j. litho tse 'ne (4);
- k. litho tsa Mafumahali (bo-Ausi/baroetsana) tse hlokahalang ho fihlisa palo ea 'ona ho 30%;

- l. moemeli oa Komiti e Kholo;
- m. moemeli oa Komiti e Kholo ea Mafumahali.

5.6.2 MESEBETSI EA KOMITI E KHOLO EA LEKHOTLA LA BACHA

Mesebetsi ea Komiti e Kholo ea Lekhotla la Bacha e tla ba:

- a. ho tšoara liphutheho hang ka khoeli kapa ho feta ha ho lokela;
- b. ho ema ka maoto ho bopa le ho hlokomela chelete ea Bacha e boliseng ba eona;
- c. ho bona hore Bacha ba Lekhotla ba tšoareloa lithupelo ho ba ruta ka Motheo, merero esita le tsona litaba tsa Lekhotla;
- d. ho alosa kamehla taolo le boitšoarō ba Bacha ba Lekhotla;
- e. ho sebeletsa ka linako tsohle katleho le katlehiso ea liboka tsa Lekhotla haholo tsa Moetapele le Litho tsa Komiti e Kholo;
- f. ho koetlisetsa Bacha tumiso, thoriso le tlotliso ea Lekhotla ka pina, moaparo le bohloeki `meleng le mekhoeng;

- g. ho alosa phethahatso ea Sepheo le Merero ea Lekhotla la Bacha la Lekhotla la Puso ea Sechaba.

5.6.3 KOMITI EA LEKHOTLA LA BACHA EA PROVINCE

Komiti ea Bacha ea Province e tla lekana ka palo e be e tšoane le Komiti e Kholo ea Bacha ka mesebetsi, feela eona e sebetsa mothating oa Province le tlas'a taolo le tataiso ea Komiti e Kholo ea Bacha le ea Province ea Lekhotla.

5.6.4 KOMITI EA LEKHOTLA LA BACHA EA LEBATOOA

Komiti ena e tla sebetsa tlas'a kaloso, tataiso le tlhokomelo ea Komiti ea Lebatooa ea Lekhotla la Puso ea Sechaba, le Komiti e Kholo ea Bacha ea Lekhotla. Moo ho se lumellane ho leng teng, ho tla lateloa tsela ea tšebetso e suptjoang ke Komiti e Kholo ea Bacha.

5.6.5 KOMITI EA LEKHOTLA LA BACHA EA LEKALA

Komiti ena e tla sebetsa tlas'a kaloso, tataiso le tlhokomelo ea Komiti ea Lekala ea Lekhotla la Puso ea Sechaba le Komiti ea Bacha ea Lebatooa.

5.6.6 KOMITI EA LEKHOTLA LA BACHA EA LEKALANA

Komiti ena e tla sebetsa tlas'a kaloso, tataiso le tlhokomelo ea Komiti ea Lekalana ea Lekhotla

a Puso ea Secha Lesotho le ea Komiti ea Bacha ea Lekala.

5.7 KOMITI EA PROVINCE

- (a) Ho tla ba le Komiti ea Province e khethoang Sebokeng sa Province se ahiloeng ho latela 1:100 ea Makala a Mabatooa a Provicne.
- (b) Mabatooa a mahlano (5) kapa ho feta a naheng eo e seng Lesotho a ka kopana ho theha Province.

5.7.1 SEBOPEHO SA KOMITI EA PROVINCE

Komiti ea Province e tla boptjoa ka:

- a. Mookameli;
- b. Motlatsi oa Mookameli;
- c. Mongoli;
- d. Motlatsi oa Mongoli;
- e. Molula-Setulo oa Liboka;
- f. Motlatsi oa Mongoli ebile e le Mongoli oa Lipuisano;
- g. Motlatsi oa Molula-Setulo oa Liboka;
- h. Mohasi oa Litaba;
- i. Motlatsi oa Mohasi oa Litaba;

- j. Litho tse 'ne (4);
- k. Litho tsa Mafumahali tse hlokahalang ho fihlisa palo ea bona ho 30% ea Komiti;
- l. Litho tsa Bacha tse hlokahalang ho fihlisa palo ea bona ho 20% ea Komiti
- m. Moemeli oa Mafumhali;
- n. Moemeli oa Bacha.

5.7.2 MATLA LE MESEBETSI EA KOMITI EA PROVINCE

Matla le mesebetsi ea Province e tla ba tsena:

- (a) ho bopa, ho alosa le ho matlafatsa Mabatooa a Province ho latela khothaleto ea Provicne e tla ananeloa ke Komiti e Kholo;
- (b) ho tataisa khetho ea Likomiti tsa Mabatooa le ho hlokomela tšebetso ea tsona;
- (c) ho tlatsa likheo tse ka hlahang Komiting ea Province kahare ho nako ka ho khethela setho se litokelong ho tlatsa sekheo se jaolo Komiting ea Province;
- (d) ho alosa le ho tataisa tšebetso ea Komiti ea Province ea Bacha.

5.7.2.1 LIKHEO KOMITING EA PROVINCE

Ha sekheo se hlaha setulong sa Mookameli oa Province, Mongoli kapa Ramatlotlo, Komiti ea Province e ke ke ea tlatsa sekheo se joalo, empa e tla bitsa Seboka se khethehileng ho tla tlatsa sekheo se joalo ka likhetho tse otlolohileng.

5.7.3 KOMITI EA TŠEBETSO EA KOMITI EA PROVINCE

Ho tla ba le Komiti ea Tšebetso ea Province eo litho tsa eona e tla ba Mookameli oa Province (eo e tla be e be Molula-Setulo) le litho tse ling tse hlano tsa Komiti ea Province tse khethoang ke Mookameli.

5.8 KOMITI EA LEBATOOA EA LEKHOTLA

Komiti ea Lebatooa ea Lekhotla e tla ba:

- (a) Molula-Setulo;
- (b) Motlatsi oa Molula-Setulo;
- (c) Mongoli;
- (d) Ramatlotlo;
- (e) Motlatsi oa Mongoli e bile e le Mongoli oa Lipuisano;
- (f) Mohasi oa Litaba;
- (g) Motlatsi oa Mohasi oa Litaba;
- (h) Setho sa Paramente sa Lebatooa leo;

- (i) Setho sa Senate (Paramenteng) sa Lebatooa leo;
- (j) Litho tsa Lekhotla la Setereke tsa Lebatooa leo;
- (k) Litho tsa Komiti tse 'ne (4);
- (l) Litho tsa Mafumahali tse hloka halang ho fihlisa palo ea 'ona ho 30% ea Komiti;
- (m) Moemeli oa Mafumahali;
- (n) Moemeli oa Bacha.

5.8.1 MESEBETSI EA KOMITI EA LEBATOOA

Mesebetsi ea Komiti ea Lebatooa e tla ba:

- a) ho bopa Makala a Lebatooa le ho bona hore Makala ao a theha Makalana kahare ho Lekala le leng le le leng;
- b) ho alosa le ho hlahloba tšebetso ea Likomiti tsa Makala, ho bona hore Lekhotla Lebatooeng le ea phela Makaleng;
- c) ho nehelana ka litlaleho tsa lichelete tsa Lebatooa le bophelo ba Lekhotla Lebatooeng Sebokeng sa Lebatooa le ho Komiti e Kholo ea Lekhotla;
- d) ho hlahisa mabitso a Bakhothaletsua ba Lebatooa makhotleng a Puso ea Libaka le Parementeng;

- e) ho kenya letsoho boitekong bofe kapa bofe bo atlehisang le ho ntšetsa pele mosebetsi oa Lekhotla Lebatooeng;
- f) ho khothaletsa Komiting e Kholo pheliso ea Lekala, tebelo ea setho Lekhotleng, ha Lekala leo kapa setho seo se fosana le sepheo le tsela ea ts'ebetso ea Lekhotla la Sechaba;
- g) ho tataisa Makala ho khetha Likomiti tsa 'ona;
- h) ho alosa boitšoarō ba litho tsa Lekhotla Lebatooeng, le ho nka likhato tsa khalemo moo setho se bontšang boitšoarō bo bobē.
- i) Ho tlalehela Komiti e Kholo ka ho hloka tšepo Komiting e Kholo kapa Moetapele moo qeto e joalo e entsoeng ke Seboka sa Lebatooa.

5.9 KOMITI EA LEKALA

Lekala le tla ikarabella ho Lebatooa ha le le teng, ho Ntlo-Kholo moo Lebatooa le leng sieo.

Komiti ea Lekala e tla boptjoa ho latela ea Lebatooa. E tla ema tjena:

- (a) Molula-Setulo;

- (b) Motlatsi oa Molula-Setulo;
- (c) Mongoli;
- (d) Ramatlotlo;
- (e) Motlatsi oa Mongoli e bile e le Mongoli oa Lipuisano;
- (f) Mohasi oa Litaba;
- (g) Motlatsi oa Mohasi oa Litaba;
- (h) Mokhethoa oa Paramente;
- (i) Litho tsohle tsa Lekhotla la Puso ea Libaka tse phelang Lekaleng leo;
- (j) Litho tse `ne (4);
- (k) Litho tsa Mafumahali tse hloka halang ho fihlisa palo ea `ona ho 30% ea Komiti;
- (l) Moemeli oa Mafumahali;
- (m) Moemeli oa Bacha.

5.9.1 MESEBETSI EA KOMITI EA LEKALA

Mesebetsi ea Komiti ea Lekala e tla ba:

- a. ho ntšetsa pele mesebetsi ea Lebatooa e qaqisitsoeng temaneng ea 5.8.1;
- b. ho alosa litakatso le litlhoko tsohle tsa sechaba le tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba tikolohong ea lona, ho tla leha kapele liketsahalo Makalaneng tse hlokanang

boitšoarō kapa likhopiso tse ling tse ka tlotlolang le ho senya botumo ba Lekhotla. Tlaleho e tla lebisoa ho Lebatōoa, lona le tle le e fetisetse ho Mongoli e Moholo;

- c. ho alosa tšebetso le boitšoarō ba Bakhethoa ba Puso ea Libaka tikolohong ea Makala ao;
- d. ho theha Makalana a Lekhotla motseng o mong le o mong kapa metseng e ka bang sehlotšōana ka ho ea kamoo ho ka fumanehang ho lokela kateng, 'me le tataise Makalana a lona mesebetsing eohle ea Lekhotla.

5.10 KOMITI EA LEKALANA

Komiti ea Lekalana e tla sebetsa tlas'a Komiti ea Lekala ho latela Molao oa Motheo oa Lekhotla la Puso ea Sechaba, le tšebetso eohle ea lona. Moo Lekalana le leng sieo setho sa Lekhotla leha se sa le seng feela motseng se tla sebetsa, se nkuoe se be se be le litokelo tsa komitjana ea Lekalana ho fihlela palo ea litho e holile ho etsa Lekalana. Lekalana le tla ikarabella ho Lekala.

5.10.1 KOMITI EA LEKALANA E TLA BA:

- (a) Molula-Setulo;
- (b) Motlatsi oa Molula Setulo;
- (c) Mongoli;

- (d) Ramatlotlo;
- (e) Motlatsi oa Mongoli e bile e le Mongoli oa lipuisano;
- (f) Mohasi oa Litaba;
- (g) Motlatsi oa Mohasi oa Litaba;
- (h) Mokhethoa oa Paramente;
- (i) Litho tsohle tsa Lekhotla la Puso ea Libaka tse phelang Lekalananeng leo;
- (j) Litho tse 'ne (4);
- (k) Litho tsa Mafumahali tse hlokahalang ho fihlisa palo ea 'ona ho 30% ea Komiti;
- (l) Moemeli oa Mafumahali;
- (m) Moemeli oa Bacha.

5.10.2 MESEBETSI EA KOMITI EA LEKALANA E TLA BA:

- a) ho tšoara liphutheho metseng ea eona hang ka khoeli kapa khafetsa ho feta, ha ho lokela;
- b) ho ema ka maoto ho kopa le ho hlokomela chelete ea Lekhotla e boliseng ba eona;
- c) ho ema ka maoto bo bitsa liphutheho ha baemeli ba Lebatooa kapa ha Lekala ba kopile kapa haholo ha baemeli ba Komiti e Kholo ba memiloee Lebatooeng;

- d) ho kopanya tšebetso, le ho ba le tšusumetso (ho etsa litlhahiso) Komiting ea motse ea Lekhotla la Puso ea Libaka esita le ho tse ling tse amang puso le bophelo ba Lekhotla;
- e) ho thusa Lekhotla la Mafumahali le la Bacha ho etsa k'honsarete, litantši, libaesekopo, lirafole le lipokello tsa lichelete ka tsela tsohle tse hloekileng;
- f) ho thusa mafumahali le Bacha ho hloma liphutheho tsa Sechaba, ho hlalosa merero kapa tsona litaba le litšebeletso tsa Lekhotla;
- g) ho thusa haholo ho ruta sechaba sohle sa Lekalana litaba tsa sechaba ka lipuisano, ka ho se behela litaba tse ka har'a sechaba, le ka ho se ruta Motheo oa Lekhotla;
- h) ho alosa tšebetso ea Likomiti tsa puso metseng, le tšebetso ea Likomiti tse Makhotleng a Puso ea Libaka, ho rekisa libukana le maselinyana a Lekhotla;
- i) ho aha Lekhotla ka tsela tsohle tse nepahetseng Motheong le tsamaisong ea Lekhotla la Sechaba.

5.11 KOMITI EA PARAMENTE

Ho tla ba le Komiti ea paramente ea Lekhotla la Puso ea Sechaba.

Komiti ea Paramente e tla ba tlas'a taolo le kaloso ea Moetapele ea Lekhotla la Puso ea Sechaba kapa ha a le sieo, Motlatsi oa Moetapele.

Moetapele oa Lekhotla o tla khetha Molula-Setulo le Mongoli oa Komiti ea Paramente, 'me eena (Molula setulo) o tla kopana khafetsa le Moetapele oa Lekhotla kapa Motlatsi oa hae nakong ea ho lula ha Paramente. Komiti ea tšebetso e tla 'ne e rerisoa moo ho hlokahalang.

E tla ba tlameho ea Moetapele ho supa tsela eo a hopotseng hore e saloe morao tabeng efe kapa efe e behiloeng kapele ho Paramente (Lekhotla la Melao)

Moetapele o tla tlalehela Komiti e Kholo le Komiti ea eona ea tšebetso, boiteko le boitšoarō ka kakaretso ba litho tsa Lekhotla, ka Paramenteng.

5.11.1 SEBOPEHO SA KOMITI EA PARAMENTE

Komiti ea Paramente e tla thehoa ka:

- (a) Moetapele a Lekhotla;
- (b) Litho tsohle tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba tse ka Paramenteng;
- (c) Litho tse tharo (3) tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba tse tla khethoa ke Komiti e Kholo;
- (d) Litho tsa Komiti ea tšebetso tse sa hlaheng ho (b) le (c) tse ka holimo.

5.11.2 MATLA LE MESEBETSI EA KOMITI EA PARAMENTE

Matla le mesebetsi ea Komiti ea Paramente e tla ba:

- (a) ho buisana ka likhothaletso tsa Moetapele malebana le tsela eo a hopotseng hore e saloe morao tabeng efe kapa efe e beiloeng ka pele ho Paramente ;
- (b) ho eletsana le matona a 'Muso (nakong eo DC e leng litulong tsa puso) ka melao eo matona a hopolang ho e beha ka Paramenteng;
- (c) ho elletsana ka litlhahiso tseo litho tsohle tsa DC ka Paramenteng li hopolang ho li beha kapele ho Paramente, le hore na li ka tšohloa le ho tšehetsoa joang;
- (d) ho eletsana ka merero le meralo ea Makala a 'Muso, hore na merero le meralo eo e ka tšehetsoa le ho atlehisoa joang sechabeng;
- (e) ho eletsana ka hore na litho tsa Paramente tsa DC li ka thusa Lekhotla joang;
- (f) ho khetha Moetapele oa Lekhotla la Puso ea Sechaba ka Paramenteng ho ba Tona-Khoho ea naha. Litho tse khelohang boemong bona li tla nkoa li tšetse (having crossed the floor) 'me li intšitse ka hare ho Lekhotla la Puso ea Sechaba.

5.11.2.1 LIQETO TSA PHUTHEHO TSA KOMITI EA PARAMENTE (PARLIAMENTARY CAUCUS)

Liqeto tse ka fihleloang li tla tlama litho tsohle tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba ka Paramenteng ho li latela le ho li phethahatsa.

Setho sa Lekhotla la Puso ea Sechaba ka Paramenteng, seo ka boomo se inkelang tsela esele ho e lumeloaneng ke Komiti ea Paramente, se tla nkoa se itšoere hampe, 'me se tla nkeloa bohato bo ka 'nang ba isa telekong Lekhotleng la Puso ea Sechaba.

5.12 KOMITI EA SERITI SA MATONA A MUSO (SHADOW CABINET)

Ha Lekhotla la Puso ea Sechaba e se 'Muso, Moetapele o tla theha Komiti ka Litho tse ling tsa Paramente tseo e tlang ho ba seriti sa matona (*shadow cabinet*) tse tla alosa le ho beha makala a 'muso leihlo.

5.13 KOMITI EA MAANO

- (a) Ho tla ba le Komiti ea maano e tlang ho boptjoa ka litho tse supileng tse tlang ho khethoa ke Moetapele, le Likomiti tse tharo (3) tse Kholo ka kopanelo.

- (b) Moetapele le Likomiti tse tharo tse Kholo tsa Lekhotla ba tla etsa bonnete ba hore Komiti ena e boptjoa hang kamora hore ho theoe 'Muso oa Puso ea Sechaba.

KHAOLO EA BOTŠELELA

6. TSELA EA HO KHETHA LITHO TSA LIKOMITI TSA LEKHOTLA LA PUSO EA SECHABA

6.1 KOMITI TSE KHOLO

- a. Liboka tsa Mabatooa li tla tšohla, 'me Lebatooa ka leng le lumellane ka Bakhothaletsuo ba Lebatooa leo le hopolang hore ba ka khetheloa Komiting e Kholo ea Lekhotla. Mabitso a Bakhothaletsuo ba a tla romeloa

Ntlo-Kholo ea Lekhotla ho Mongoli a Moholo, 'moho le tlaleho ea Lebatooa.

- b. Komiti e Kholo e tla hlopha bokhotlaletsuo a ba Mabatooa a fapakaneng boemong ba bona hore na ba fela ba khotsofatsa litemana tsa Motheo ho ba Komiting e Kholo.
- c. Tlhopho ea "b" e tla itšetleha feela holim'a ntlha tsa Motheo tse amanang le botho Likomiting tsa Lekhotla.
- d. Mabitso a baemeli ba likhetho a be a le ofising Ntlo-Kholo pele kapa ka la 31 Tšitoe. Bao mabitso a bona a ka fihlang morao ha ba na ho beoa ho emela likhetho, feela mabitso a tla beoa le lebaka leo ba sa hlahisoang e le baemeli ka lona.
- e. Ha ho ntšoa lenane la Boemeli ba Mabatooa Sebokeng se Seholo, moromuoa ka mong o tla neoa lenane la ba tla emela likhetho tsa Komiti e Kholo batla be ba bontšitsoe ba nepahetse malebana le Motheo le botho Likomiting tsa Lekhotla la Sechaba .
- f. Ho tla voutoa ka lipampiri tsa lekunutung.
- g. Ho tla ba le Komiti ea Likhetho e tla khethoa ke Seboka ho nka boikarabello khethong ea Komiti e Kholo.
- h. Mokhoa oa ho khetha ka lekunutu e tla ba ona:
 - i. Ka ha mabitso a tla be a se a ntse a tsejoa, ho tla ngoloa mabitso ka setulo kapa boemo bo khetheloang motho, 'me ho sihiloe libaka moo

bakhethi batla etsa matšoa kapele ho mabitso ao ba a khethileng.

- ii. Pampiri ea ho khetha e tla tšoaelloa thokoana ho moo bakhethoa ba lutseng teng empa pontšeng ea bona.
- iii. Komiti ea Likhetho e tla lokela ho ikhotsofatsa hore lipampiri tsa likhetho li baliloe ka nepo.

6.1.1 KOMITI E KHOLO EA MAFUMAHALI LE EA BACHA

Tsela ea khetho ea Likomiti tsena e tla tšoana le ea Komiti e Kholo e hlahang temaneng e ka holimo ea 6.1.

6.2 KOMITI EA PROVINCE

Komiti ea Province e tla fetisetsoa Komiting e Kholo, 'me eona ha e ikhotsofalitse e tla e tiisa.

Litho tsa Komiti ea Province li tla khethoa joaloka ka tsa Komiti e Kholo, li lekane le tsa eona ka lenane. Li tla khethoa sebokeng sa Province se lokiselitsoeng khetho e joalo ka taelo ea Komiti e Kholo. Ka ho tšoana le Komiting e Kholo, Komiti ea Province e tla ba le Moemeli oa Lekhotla la Mafumahali le la Bacha.

6.3 KOMITI EA TŠEBETSO EA KOMITI EA PROVINCE

- (a) Mookameli oa Komiti ea Province o tla khetha Mongoli oa Komiti ea tšebetso ea tla bitsa liphutheho tsa Komiti a boloke lirekoto, a be a etse le litlaleho tse tlang ho beoa kapele ho Komiti ea Province tlas'a Mookameli.
- (b) Komiti ea tšebetso ea Komiti ea Province e tla fetisetsoa Komiting e Kholo, 'me ha e se e ikhotsofalitse ka eona e tla e tiisa.

6.4 KOMITI EA LEBATOOA

- (a) Liboka tsa Mabatooa li tla khetha litho tsa Komiti tsa Mabatooa.
- (b) Naheng eo e seng Lesotho, Komiti ea Province, ha e le moo e leng teng, e tla hlahloba boemo ba Likomiti tse joalo, 'me ka mantsoe a lokelang ho latela tlhahlobo, e fetisetse tlaleho ea eona Komiting e Kholo. Likomiti tsa Mabatooa li tla fetisetsoa Komiting e Kholo ho li tiisa.
- (c) Komiti e Kholo e tla ikhotsofatsa ka boemo ba Likomiti e ipapisitse le Motheo oa Lekhotla 'me ha e khotsofetse e tla tiisa Komiti e joalo ea Lebatooa.

6.5 KOMITI EA LEKALA

- a. Liboka tsa Makala li tla khetha litho tsa Likomiti tsa Makala.

- b. Komiti ea Lebatooa e tla ikhotsofatsa ka boemo ba Likomiti, e ipapisitse le Motheo oa Lekhotla, 'me ha e khotsofetse, e tla tiisa Komiti tseo tsa Makala.

6.6 KOMITI EA LEKALANA

- a. Liboka tsa Makalana (metse) a sechaba se bonynae litho tse lipakeng tsa 10 le 30 mabalane kapa tse leshome ka maloting li tla khetha litho tsa Komiti tsa tsona, mabitso a fetisetsoe kapele ho Komiti ea Lekala.
- b. Komiti ea Lekala e tla hlahloba mabitso kamor'a ho ikhotsofatsa hore Likhetho le litho tsa Likomiti li khotsofatsa Motheo oa Lekhotla la Puso ea Sechaba, e tla tiisa Likomiti tseo tsa Makalana.

KAROLO EA BOSUPA

7. BOTHO LIKOMITING

7.1 BOTHO KOMITING E KHOLO

Hore motho e be Setho Komiting e Kholo ea Lekhotla o tla lokela kaholimo ho tsohle hore:

- a. a be a se kile ea ba setho sa Komiti ea Lebatooa, ea Lebatooa ea Mafumahali kapa ea Lebatooa ea Bacha bonyane Likhoeli tse 36 .

Kapa

a ba ena le Lilemo tse leshome (10) tse hlahlamanang e le Setho se matla, se tšepahallang Lekhotla.

Kapa

ho feta moo o lokela hore;

- b. a be a ntšitse seabo selemong sona seo a khetheloang Komiting ka sona;
- c. a tsebe Motheo, tšebetso le sebopeho sa Lekhotla la Puso ea Sechaba ka mokhoa o tletseng;
- d. a be le matla le tsebo ea ho bulella le ho sireletsa Lekhotla, tšebetso le sebopeho sa Lekhotla la Sechaba ka nepo neng le neng ha ho lokela kapa ho hlokahala.

7.2 BOTHO KOMITING TSE KHOLO TSA MAFUMAHALI LE BACHA

Botho Likomiting tsena bo tla tšoana le ba Komiti e Kholo bo hlahang temaneng e kaholimo ea 7.1

7.3 BOTHO KOMITING EA PROVINCE

Hore motho e be setho Komiting ea Province o tla lokela hore ka holimo ho tsohle:

- a. a be a se a kile a ba setho sa Komiti ea Lebatooa bonyane likhoeli tse 36. Ho feta moo o lokela hore: a tsebe Motheo, tšebetso le sebopeho sa Lekhotla la Puso ea Sechaba ka mokhoa o tletseng;
- b. a be le matla le tsebo ea ho buella le ho sireletsa Lekhotla, tšebetso le sebopeho sa Lekhotla la Puso ea Sechaba ka nepo neng le neng ha ho lokela kapa ho hlokahala;
- c. a be a ntšitse seabo hona selemong seo a khetheloang Komiting ka sona.

7.4 BOTHO KOMITING EA LEBATOOA

Kantle le ba kenang ka maemo a bona ho latela 5.8(h), (i) le (j) hore motho e be setho Komiting ea Lebatooa o lokela hore:

- a. e be setho se seng se ntšitse seabo sa sona hona selemomg seo;
- b. e be motho ea boemo bo botle Lekhotleng la Puso ea Sechaba;
- c. a tsebe Motheo, tšebetso le sebopeho sa Lekhotla la Puso Sechaba;
- d. a be a qetile likhoeli tse 42 bonyane, e le setho sa Lekhotla la Puso ea Sechaba;

- e. a tšepahale Lekhotleng la Puso ea Sechaba Lesotho le ho Boetapele ba lona;
- f. a be a se a le lilemo tse 23 kapa ho feta;
- g. Leha e le mona Litho tsa Makhotla a Litereke tsa Puso ea Libaka, li kena ka maemo a tsona Likomiting tse: ea Lebatooa, ea Lekala ba ka `na ba khetheloa boemo bofe kapa bofe Likomiting tsona tseo.

Kapa

- (i) a be le lilemo tse hlano bonyane tse latellanang e le Setho se matla, se hahang le ho boulela Lekhotla.

7.5 BOTHO KOMITING EA LEKALA

Hore motho ebe setho Komiting ea Lekala o lokela hore:

- (a) e be setho se seng se ntšitse seabo sa sona hona selenong seo se khetheloang Komiting ka sona;
- (b) a be a se a qetile nako ea teko bothong;
- (c) a be a se a ile a ba Setho sa Komiti ea Lekalana ka nako ea khoeli tse 12 kapa ho feta;
- (d) a se be ka tlaase ho lilemo tse 21;

(e) a tsebe Motheo oa Lekhotla hantle.

7.6 BOTHO KOMITING EA LEKALANA

Hore motho ebe setho Komiting ea Lekalana o lokela hore:

- a. e be setho se seng se ntšitse seabo sa sona hona selemong seo se khetheloang Komiting ka sona;
- b. ebe motho ea boemong ba botle Lekhotleng la Puso ea Sechaba;
- c. a be a se a qetile nako ea teko;
- d. a tloaele ho bala, a tsebe Motheo oa Lekhotla.

7.6.1 MOTAKALATSO LIKOMITING TSA LEKHOTLA

Ha ho setho sa Lekhotla sa Komiti e Kholo seo e tla be e be Setho sa Komiti ea Lebatooa, Lekala kapa Lekalana, ntle le haeba Setho se joalo e le Mokhethoa oa Paramente kapa Lekhotla la Puso ea Libaka. Ka kakaretso ha ho Setho se ka takalatsang ka ho ba Setho sa Likomiti tse peli.

KAROLO EA BOROBELI

8. LIPHATLALATSO

8.1 MOHOO OA LEKHOTLA

Komiti e Kholo ea Lekhotla e tla mema Likomiti tsa Mabatooa tsa Lekhotla ho fana ka likhothaletso tse kang kenngoang mohoong o ka ntšoang matšolong a Likhetho tsa Lekhotla la Melao kapa tsa Makhotlana a Litereke, kapa Likhetho tsa Puso ea Libaka. Komiti e Kholo e tla seka-seka likhothaletso tsena, `me e ahe Mohoo oa Lekhotla oa mapomelo.

Leha ho le joalo Komiti e Kholo ha e na ho tlameha ho kenya likhothaletso tse na mohoong oa mapomelo oa Lekhotla.

8.2 MANGOLO, LIBUKA, LIBUKANA

Lekhotla le tla ntša Mangolo a lona, Maselinyana, Libuka le Libukana, joalo-joalo, nako efe le efe ha le fumana ho lokela. E tla ba boikarabello ba Province, Lebatooa, Lekala le Lekalana le leng le le leng ho rekisa Likoronta le Libukana tse na tsa Lekhotla le ho khothaletsa batho ho li reka le ho li bala.

8.3 LI-EA-LE-MOEA, LI-TELEVISION LE LIPHATLALATSO TSA LIKHOELE

Lekhotla la Puso ea Sechaba le tla bula litsi tsa khaso ea se-ea-le-moea, television le liphatlalatso tse ling tsa likhoele (*Electronic Media*) tse fanang ka litaba sechabeng se sengata ha maemo a lumela joalo. Sepheo e tla ba hore tse na li etse tsoho la monna kholisong ea Lekhotla.

8.4 BOTO EA BOTSAMAISI

Komiti e Kholo e tla khetha Boto ea Botsamaisi e tlang ho okamela tšebetso ea liphatlalatso tsa Lekhotla. Palo ea litho tsa Boto ena, le nako eo litho tsa eona li e sebetsang e tla laoloa ke Komiti e Kholo. Boto ena e tla

tlalehela Seboka se Seholo ka tšebetso ea eona ea selemo.

8.5 MATSATSI A BOHLOKOA

8.5.1 LETSATSI LA MOSHOESHOE

Moo ho ka bang bonolo, Letsatsi la Moshoeshoe, la la 11 Tlhakubele le tla bolokoa ka ho etsa liphutheho, moo lipuo tse amang Histori ea Basotho li tlang ho qoqoa teng. Moo ho seng bonolo litho li tla ema motsotsoana ho etsa merapelo.

8.5.2 LETSATSI LA NTATE NTSU

Ntate Ntsu Mokhehle ke Mothehi oa Lekhotla la Puso ea Sechaba. O hlahile ka la 26 Tšitoe, 1918. O hlokahetse ka la 6 Pherekhong 1999. Matsatsi ana ke a bohlokoa ho sechaba sohle sa Ma DC. Letsatsi le tlang ho tšoaoua e le Letsatsi la Ntsu e tla ba leo a hlokahetseng ka lona, e leng la 6 Pherekhong le tla tšoaoua ka liphutheho, tseo ho tsona ho tlang ho phetoa Pale ea Bophelo ba Ntsu le seo a neng a se phelela. Moo ho leng thata ho tšoara phutheho litho tsa Lekhotla ka bonngoe ba tsona li ka ema motsotsoana ho mo hopola ho isa hlompheho eena.

8.5.3 LETSATSI LA LEKHOTLA

Lekhotla la Puso ea Sechaba le ne le thehoe ke Dr. Pakalitha B. Mosisili ka la 25 Hlakola 2012. Ho Ma-DC 'ohle hohle moo a le teng, ke letsatsi le leholo. Le lokela ho hopoloa le ho tšoauea ka liphutheho le khopotsano ea Pale ea ho thehoa hoa Lekhotla, ekasitana le seo le se emelang. Moo setho se hlolehang ho ba phuthehong le litho tse ling se ka ema, sa khutsa mostostoana ho etsa thapelo le hlompheho ho lona.

8.5.4 LETSATSI LA SADC

Lesotho ke setho se matla sa Mokhatlo oa Khokahanyo ea Moruo Africa e ka Boroa, SADC. Linaha tsa SADC li ketekela Letsatsi la SADC ka la 18 Phato selemo se selemo. Ka lebaka leo litho tsohle tsa Lekhotla li tla tšoauea le ho hlonepha letsatsi lena selemo le selemo, ka ho tšoara le ho kena liphutheho tseo ho tsona ho buuoang le ho tšoauea letsatsi lena ka lipuo tse khethehileng tsa ho le tšoauea. Moo ho leng thata ho tšoara, kapa ho kena liphutheho tse joalo, setho ka bo mong ba sona se tla ema motsotsoana ho ikhopotsa lona, le ho tebisa maikutlo a sona ka melemo eo Lesotho le e kholang ka botho ba lona Kopanong ea SADC.

8.5.5 LETSATSI LA AFRIKA

Lesotho e bile setho se matla sa Mokhatlo oa Kopano ea Afrika, OAU. Le kajeno, ha Mokhatlo oa Kopano ea Afrika o se o bitsoa Bonngoe ba Afrika, AU, Lesotho e ntse e le setho se matla sa letšolo lena la Bonngoe ba Afrika. Lekhotla la Puso ea Sechaba le lumela le tiile bonngoeng le kopanong ea Afrika eohle, jaolokaha Sepheo le Morero tsa Lekhotla li totobatsa. Letsatsi la Afrika ke la 25 Motšeanong. Le tšoaoua kamehla ke Ma-Afrika, ka bophara ba lefatše la Afrika. Mona Lesotho, Paramente e ne e tšoaile letsatsi la la 4 'Mesa e le letsatsi la Bahale, leo ka lona Basotho ba neng ba isa hlomphe ho bahale bohle ba Lesotho, ho kenyeletsa le ba Lekhotla lena. Matsatsi ao a mabeli a kopantsoe 'moho letsatsing la Afrika.

Ka lebaka leo litho tsa Lekhotla li tla tšoaia Letsatsi la Afrika. Li tla le tšoaia ka ho tšoaia kapa ho kena liphutheho tseo ho tsona ho tlang ho buua ka bonngoe ba Afrika. Moo ho leng thata ho tšoaia, kapa ho kena phutheo e joalo, setho se seng le se seng, bonngoeng ba sona, se tla ema, se khutse motsotsoana ho isa hlomphe ho bahale ba Lesotho le ba Afrikla eohle, le ho ikhopotsa ka molaba-laba oa thota ea leeto le isang Bonngoeng ba Afrika.

KAROLO EA BOROBONG

9. BOITŠOARO LEKHOTLENG LA PUSO EA SECHABA

- a. Molao oa Motheo oa Lekhotla la Puso ea Sechaba, liqeto le litaelo tsa Seboka se Seholo sa Lekhotla la Puso ea Sechaba li tla tlama `me li be li hlomphuo ke setho ka seng, li tla tlama Komiti tsohle tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba, esita le lihlopha kapa lihlotšoana tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba hohle moo li leng hona teng. Bohle ba tla tlameha ho hlompha le ho ntšetsa pele Motheo, liqeto le litaelo tsa Lekhotla.
- b. Lebitsong la Seboka se Seholo, Komiti e Kholo e tla tsamaisa litaba tsohle tsa Lekhotla. Litho tsohle le

Likomiti tsohle tsa Lekhotla li tla hlompha `me li phethe liqeto, litaelo le tsamaiso ea Komiti ea Lekhotla. Empa hona ha ho bolele hore Komiti e Kholo e lekana le Seboka se Seholo.

- c. Lebitsong la Seboka se Seholo le Komiti e Kholo ea Lekhotla, Komiti ea Lebatooa e tla phethahatsa Motheo oa Lekhotla le liqeto le litaelo tsa Seboka se Seholo sa Lekhotla `moho le tsa Komiti e Kholo ea Lekhotla.
- d. Lebitsong la Seboka se Seholo, lebitsong la Komiti e Kholo ea Lekhotla, lebitsong la Seboka le Komiti ea Lebatooa, Komiti ea Lekala e tla phethahatsa Motheo le liqeto, le litaelo tsa Likomiti tsa Lekhotla tse kaholimo ho eona.
- e. Lebitsong la Seboka se Seholo le lebitsong la Likomiti tsa tsamaiso tse boletsoeng kaholimo, phutheho le Komiti ea Lekalana li tla phethahatsa Motheo le liqeto, le litaelo tsa Likomiti tsa Lekhotla tse kaholimo ho eona.
- f. Setho se seng le se seng, sehlopha se seng le se seng sa Lekhotla la Puso ea Sechaba, Komiti ea Lekhotla la Puso ea Sechaba, Boetapele ba Lekhotla la Puso ea Sechaba bao ka tšebetso ea bona ba loants'anang kapa ba emeng Motheo, liqeto le litaelo tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba kapele ba tla nkuoa ba loants'ana le Lekhotla la Puso ea Sechaba.
- g. Komiti ea Lebatooa e tla ba le matla a ho behella setho kapa litho tsa Lekhotla la Puso ea Sechaba ka thoko ho

Lekhotla ha nakoana, ha setho kapa litho tse joalo li foselitse Lekhotla ka ho se latele le ho se hlomphe Motheo, liqeto le litaelo tsa tsamaiso ea Lekhotla kapa li bontšitse boitšoaro tšebetsong ea Lekhotla bo ka pakoang bo le kotsi bo bile bo senya tšebetso ea Lekhotla.

- h. Komiti tsa Mabatooa, tsa Makala le tsa Makalana li tla ba le matla a ho tlaleha setho kapa litho tse boliseng ba tsona tseo ka tšebetso li loantšang kapa li senyang mosebetsi oa Lekhotla. Komiti tsena li tla beha bopaki bohle kapele ho Komiti ea Lebatooa e tla sebetsa taba tsa setho kapa litho tse joalo.
- i. Hohle moo setho kapa litho li foselitseng Lekhotla, setho kapa litho tse joalo li tla beeloa qoso e ngotsoeng 'me li tla fua sebaka sohle sa ho ikarabella pele qeto kapa kahlolo e ka behoa holim'a tsona.
- j. Lebatooa le ka behella setho kapa litho ka thoko ho Lekhotla ka nako e sa feteng khoeli tse hlano (5). Ka nako ea matsatsi a sa feteng 14, Lebatooa le tla tlalehela Komiti e Kholo sebopelohle mabaka a bohato boo le bo nkileng, boitšireletso ba moqosuoana bo beoe ka mabaka a bona. Setho kapa Litho tse joalo li tla ba le tokelo ea ho nka boipiletso bo eang Sebokeng se Seholo haeba taba e le kholo.
- k. Haeba moqosuoana kapa baqosuoana ba sa nke boipiletso kapa Komiti ea Lebatooa e sa khothaletsa tebelo ea

setho kapa litho tse behetsoeng ka thoko, ha ho letho le tla etsoa ho feta moo.

- l. Athe haeba moqosuo a kapa baqosuo a ba se khotso ke tebelo Lekhotleng, Komiti e Kholo e tla hlahloba bopaki le ho mamela boitšireletso ba moqosuo a kapa baqosuo a pele e nka bohato bo khotsoang.
- m. Moo setho kapa litho li senyang tšebetso ea Lekhotla empa Lekala kapa Lekalana li sa nke bohato, Komiti ea Lebatooa a tla ba le matla a ho nka bohato ho sireletsa le ho pholosa Lekhotla.
- n. Komiti e Kholo e tla ba le matla a ho nka bohato holim'a litho kapa Komiti tse senyang tšebetso tlas'a 9(m) moo Komiti ea Lebatooa e sa nkeng bohato ho sireletsa le ho pholosa Lekhotla.
- o. Setho se seng le se seng sa Lekhotla la Puso ea Sechaba se tla ba tlas'a Lekalana le leng la Makala a Lekhotla la Puso ea Sechaba, 'me setho se tla ikarabella ho Boetapele ba Lekalana la habo sona ka ho tla ho se na taba ea hore na setho se joalo ke sa boemo bofe Lekhotleng. Leha ho le joalo moo Komiti tse Kholo li hlokanang ho sebelisa setho kapa litho tse joalo, tsona litla tsebisa Komiti tse amehang.

9.1 BOITŠOARO LEKHOTLENG

Lekhotleng la Puso ea Sechaba, setho se seng le se seng se tla lebelloa ho ipotsa kamehla hore na seo ke

se buoang kapa seo ke se etsang se thusa ho holisa le ho ntšetsa mosebetsi oa Lekhotla pele, na se thusa ho bopa Lekhotla kapa ho le heletsisa, hona e tla ba molisa ho setho se lakaletsang Lekhotla katleho. Boitelo e boitebalo ke Motheo o matla sethong se seng le se seng tšebetsong.

- (a) Litho li tla lebelloa ho hlomphele le ho thusa litho tsa Likomiti tse khethiloeng ho latela Molao oa Motheo, le ho thusana ho ntšetsa pele mosebetsi oa Lekhotla.
- (b) Kamohelo ea setho se kileng sa behelloa ka thoko se sa etsa boipiletso e tla ba matsohong a Komiti ea Lebatooa. Kamohelo ea setho se tebetsoeng Lekhotleng e tla ba matsohong a Komiti e Kholo feela.

9.2 KOMITI EA BOITŠOARO

Ho tla ba le Komiti ea Boitšoarō e tla ba le litho tse hlano tse tla khethoa ke Komiti e Kholo e se litho tsa Komiti e Kholo.

9.2.1 MESEBETSI EA KOMITI EA BOITŠOARO

Mosebetsi ea Komiti ea Boitšoarō ke:

- (a) ho mamela liqoso tsa litho ka bonngoe ba tsona, tsa Komiti tsa Mabatooa kapa tsa Mekhatlo e ipopelletseng Lekhotleng la Puso ea Sechaba;

- (b) ho etsa likhothaletso Komiting e Kholo malebana le lintlha tse latelang:
- i. peelo ka thoko nako e itseng ea Setho;
 - ii. tebelo ea setho se furaletseng tšebetso le litakatso tsa Lekhotla ha e fumana setho se joalo se le molato;
 - iii. pheliso ea Komiti ea Lebatooa, Lekala kapa Lekalana le sa saleng morao tšebetso ea Lekhotla la Puso ea Sechaba.
- (c) Ho fetisetsa khotlaletso ea teleko ea Setho Lekhotleng ho Seboka se Seholo kapa sa Boetapele.

KAROLO EA LESHOME

10. KOMITI EA MAIPILETSO

10.1 HO TLA BA LE KOMITI EA MAIPILETSO EA LEKHOTLA, E TLA LULA NAKO EA LILEMO TSE THARO. KOMITI ENA E TLA BOPTJOA KA MOKHOA O LATELANG:

- a) Litho tse peli tsa Lekhotla tse hloailoeng ke Komiti e Kholo ea Lekhotla;
- b) Litho tse peli tsa Lekhotla la Mafumahali tse hloailoeng ke Komiti e Kholo ea Mafumahali;
- c) Litho tse peli tsa Lekhotla la Bacha tse hloailoeng ke Komiti e Kholo ea Bacha;
- d) Litho tse tharo tse khethiloeng ke Seboka sa Boetapele.

10.2 MESEBETSI EA KOMITI EA MAIPILETSO

- a) Ho amohela le ho hlahloba Maipiletso a tekiloeng ke Setho kapa Komiti e ipilelitseng;
- b) Ho fana ka qeto kapa kahlolo ea Mapomelo Maipiletsong a Setho kapa Komiti;
- c) Ho fetisetsa khothaletso ea teleko ea Setho Lekhotleng ho Seboka se Seholo kapa sa Boetapele.

10.3 PITSO EA HO ARABELA LITABA TSA BOITŠOARO

Methating eohle ea Lekhotla ha setho se bitsetsoa komiting ho ea araba litaba tsa boitšoarō, ho tla lateloa tsela ena:

- (a) Se tla fuoa memo matsohong ke motho ea romiloeng ke Komiti `me se tekene kutu (copy) ea memo eo e le sesupo sa hore se amohetse memo.
- (b) Ha setho se bitsetsoang Komiting se sa fumanehe moo ho tsejoang se lula teng, memo e ka siuoa ho motho eo ho shebahalang a le lilemo li ka holimo ho leshome le metso e robeli (18) ea lulang moo setho se bitsoang se lulang teng, `me o tla tekenela kutu ea memo e le ho bontša hore o amohetse memo eo. Setho se bitsoang se tla nkuoa se amohetse memo.
- (c) Ha setho se bitsetsoang Komiting ho sa tsejoe moo se lulang teng, feela ho tsejoa moo se sebetsang kapa moo

se sebeletsang (eba se entse khoebo) memo e ka isoa ho setho se joalo hona moo se sebetsang/sebeletsang. Ka tsela e tšoanang setho se tla tekenela memo e le sesupo sa hore se e amohetse.

- (d) Ha setho se bitsoang ho sa tsejoe moo se lulang kapa se sebeletsang ka nako eo se bitsoang, feela ho tsejoe moo se qetetseng ho lula teng (last known address principle), 'me Komiti e sebetsang e ikhotsofalitse hore ha se fumanehe, memo e tla siuoa moo ho neng ho tsejoe se lula teng le motho ea shebahalang a le lilemo li kaholimo ho leshome le metso e robeli (18), e be e (memo) phatlalatsoe koranteng ea Lekhotla makhetlo a mararo (3).
- (e) Setho se romiloeng ke Komiti methating eohle ea Lekhotla ho ea nehelana ka memo, se tla nka memo le kutu ea eona, 'me ha se nehelana ka memo ho setho se bitsoang se tla tekenisa setho seo se bitsoang kutu eo e le pontšo ea hore se amohetse memo. Setho se romiloeng se tla khutlisetsa kutu ho komiti e se romileng le tlaleho e ngotsoeng ea se etsahetseng (proof/return of service). Ha setho se bitsetsoang Komiting kapa motho eo memo e siuolang ho eena, a hana ho tekena kutu setho se romileong se tla siea memo eo feela se kenyeletse tlalehong ea sona taba ea hore setho se bitsoang kapa motho eo memo e siuolang ho eena, ba hanne ho tekena kutu ea memo.
- (f) Ha setho se bitsoang se bitsoa ke Komiti ea Boitšoarō ea Lekhotla e hlahang temaneng ea 9.2 kaholimo mona,

ho ea arabela litaba tsa boitšoarō, Komiti ea Lebatōoa la habo setho seo e tla fua kutu ea memo e joalo.

- (g) Memo ea ho araba litaba tsa boitšoarō e tla fihla ho setho se mengoang matsatsi a 14 pele Komiti e lula ka litaba tseo tsa boitšoarō. Komiti e ke ke ea busetsa phutheho morao ka makhetlo a fetang boraro (3), ha setho se bitsoang se hloloa ho hlaha ka pel'a Komiti e ntle ho mabaka a utloahalang a ngoletsoeng Komiti ke setho seo, 'me Komiti e ikhotsofalitse hore setho se joalo se fumane memo hantle ho latela lipallo tse kaholimo mona, Komiti e tla ba le matla a ho se nkela geto joaloka ha eka se bile teng 'me sa araba qoso.

10.4 BOITELEKO

- a. Setho sefe kapa sefe se tlang ho itl'hahisa e le Mokhethoa oa Lekhotla oa Paramente kapa oa Lekhotla la Setereke, (la Puso ea Libaka) 'me se ema khahlanong le Lekhotla la Puso ea Sechaba se tla nkoa se itelekile Lekhotleng.
- b. Setho sa Lekhotla la Puso ea Sechaba ka Paramenteng seo ka boomo se inkelang tsela e sele ho e lumellanoeng ke Komiti ea Paramente, kapa sa vouta khahlanong le khetho ea Moetapele ho ba Tona-Kholo ea naha se tla nkoa se itelekile Lekhotleng.

- c. Lebatooa le tla nka khato ka setho se joalo ka ho sebehela liqoso, 'me ha le fumana a le molato le tla tsebisa Komiti e Kholo.
- d. Setho se felloang ke litokelo tsa botho Lekhotleng ho latela (a) le (b) mona kaholimo, se tla tsebisoa ka lengolo ke Mongoli e Moholo.
- e. Mongoli e Moholo o tla tsebisa Lebatooa la setho le Seboka se Seholo.

10.5 BOIPILETSO

10.5.1 MOKHOA OA HO KENYA/NKA BOIPILETSO

- (a) Setho sa Lekhotla se beheletsoeng kathoko ke Komiti ea Lebatoa tlas'a temana ea 9(j) se tla ba le tokelo ea ho ipiletsa Komiting ea Boipiletso ea Lekhotla. Boipiletso bo tla etsoa ke molli ka likopi tse tharo (3). Kopi ea pele e tla leba Lekaleng la habo setho sa molli. Kopi ea bobeli e tla leba Lebatoeng. Kopi ea boraro e tla leba Ntlo-Kholo, ho Mongoli e Moholo. Eena o tla e fetisetsa Komiting ea Boipiletso hang-hang. Komiti ea Boipiletso e tla sebetsa boipiletso bo joalo ka nako e sa feteng khoeli e fumane boipiletso bo joalo.
- (b) Setho se tebetsoeng Lekhotleng ke Komiti e Kholo ka khothaletso ea Komiti ea Boitsoaro, ho latela temana ea 9.2.1(b) (i) se tla ba le tokelo ea ho ipiletsa Sebokeng se Seholo sa Lekhotla. Ha setho se joalo se fumana lengolo la tebelo e tsoang ho Mongoli e Moholo, se tla ngola lengolo la boipiletso ka likopi tse

tharo pele matsatsi a 14 a feta. Kopi ea pele e tla ea Lekaleneng la habo setho sa molli. Kopi ea bobeli e tla ea Lekaleng la habo setho seo sa molli. Kopi ea boraro e tla ea Lebatoeng ha ea bone e tla ea ho Mongoli e Moholo.

- (c) Ha sebaka se sa le teng Mongoli e Moholo o tla kenyeletsa taba ea boipiletso bo joalo litsebisong tsa tokisetso ea Seboka se Seholo tse eang Mabatoeng. Empa haeba nako e se e le sieo boipiletso bo tla `ne bo kene Sebokeng ha feela bo fihlile ho Mongoli e Moholo pele ho pulo ea Seboka.

10.5.2 HO MAMELOA HOA BOIPILETSO KE SEBOKA SE SEHOLO

- (a) Boipiletso bo tla theheloa Komiti ea litho tse 7 ke Seboka se Seholo ho mamela boipiletso boo nakong ea Seboka. Komiti e tla bitsa Setho seo sa molli `moho le Molula–Setulo oa Komiti ea Maipiletso kapa e mong feela ea emetseng Komiti eo, ho ba fa monyetla oa ho beha litaba tsa boipiletso ba molli le khanyetso ea boipiletso ka moemeli oa Komiti ea khanyetso ea boipiletso ka moemeli oa Komiti ea Boitšoarō.
- (b) Ka thoko ho moo, Komiti e tla hlahloba lipampiri tsa qoso le lipuisano tsohle tse lebisitseng tebelong. Komiti ha ena ho lumella lehlakore lefe kapa lefe ho tlisa bopaki bo bocha bo sa kang ba mameloa sethathong ke Komiti ea Boitšoarō. Ha Komiti e qetile ho hlahloba boipiletso boo e tla tlalehela Seboka `me

qeto eo e tla nkuoa e le ea Seboka se Seholo ho latela litemana tse ka holimo mona.

10.6 KOMITI EA BAHOLO BA LEKHOTLA

Ho tla ba le Komiti ea Baholo eo mosebetsi oa eona e tla ba ho eletsa Moetapele feela le ho sebetsa tlasa kaloso ea Moetapele.

KAROLO EA LESHOME LE MOTSO O MONG

11. LIPHETOHO MOTHEONG OA LEKHOTLA

- (a) Motheo ona kapa karolo efe kapa efe ea oona e ka 'na ea fetoloa, kapa ea beeloa ka thoko, kapa leha e le hona ho hlopshoa ka tsela efe kapa efe ke Seboka se Seholo sa Lekhotla. Phetoho e joalo e tla etsoa haeba e voutetsoe ke karolo ea bobeli borarong (2/3) ea litho tsa boromuoa bo teng 'me bo voutileng moo Seokeng se Seholo sa Lekhotla.
- (b) Likhothaletso tsa ho fetola Motheo oa Lekhotla li tla tlameha ho roelloa ho Mongoli e Moholo, bonyane khoeli tse peli pele ho letsatsi le khethetsoeng Seboka se Seholo e le hore li tle li kene lenaneng la lipuisano.

- (c) Litsebiso tsa likhothaletso tse joalo `moho le lenane la lipuisano li tla romelloa ka mongolo ke Mongoli e Moholo Mabatoeeng `ohle a Lekhotla `me li fihle ho `ona bonyane matsatsi a mashome a mararo (30) pele Seboka se Seholo se lula.
- (d) Likhothaletso tse joalo li tla amoheloa feela ha li hlaha Mabatoeeng a Lekhotla, kapa mekhatlong e ipopelletseng Lekhotleng kapa li hlaha Komiting e Kholo. Ke hona li ka hlahang lenaneng la lipuisano tsa Seboka se Seholo `me li tla romeloa ho latela litemana tsa (b) le (c) kaholimo mona.

12. LIHOKELO (ANNEXES)

LIHOKELO (ANNEXES)

ANNEX 1 (SEHOKELO SA PELE) – LEKHOTLA LE MAFUMAHALI
DCWL

Sepheo le Merero ea Lekhotla la Mafumahali e tla ba:

- (a) ho phetha le ho ntšetsa pele merero ea Lekhotla la Puso ea Sechaba ka Mabatooa, Makala le Makalana a lona, e le ka ho otloloha le tlas'a Boetapele ba Komiti e Kholo, Komiti ea Lebatooa, Komiti ea Lekala kapa ea Lekalana;
- (b) ho loanela le ho sireletsa litokelo le litšoanelo tsa Mafumahali;
- (c) ho sireletsa le sebeletsa bana, tšoarong, kholong le kholisong ea bona sechabeng;
- (d) ho bopa khotso sechabeng sa Lesotho le lefatšeng lohle;

- (e) ho sebelisana le mekhatlo ea Mafumahali ea lefatše e amohelang, e bileng e lumellehang ho Lekhotla la Puso ea Sechaba ;
- (f) ho hlokomela polokeho ea baeti ba Lekhotla la Puso ea Sechaba tšebeletsong ea Lekhotla;
- (g) ho thusa, ka mekhoha le tsela tse fapakaneng empa tse hloekileng, pokellong ea lichelete tsa Lekhotla.

SEHOKELO SA BOBELI (ANNEX II) – MOTHEO OA LEKHOTLA LA BACHA LA LEKHOTLA LA PUSO EA SECHABA

Sepheo le Merero ea Lekhotla la Bacha e tla ba:

- (a) ho kopanya tšebetso le merero ea lihlopha tse fapakaneng tsa Bacha ba Basotho;
- (b) ho tsekella kopano le boipuso ba `nete, bo phethahetseng ba Basotho `moho le ba lichaba tse ntšo tsa Afrika;
- (c) ho loantša kamehla le felisa puso ea balichaba ka libopeho tsohle tsa eona (Colonialism, neo-colonialism le imperialism) e tlatlapileng lichaba tse ntšo tsa Afrika ka nako e telele;
- (d) ho matlafatsa le ho holisa maikutlo a Bochaba le Bonngoe har'a Bacha ba Lesotho, esita le ba Afrika eohle;

- (e) ho susumeletsa pontšeng le ho sireletsa boleng ba bochaba ba rona (African Personality)
- (f) ho hlopha, ho holisa le ho ntšetsa pele Sesotho (se Afrika-African Culture) ka libopeho tsa sona tse ahang sechaba sa Basotho;
- (g) ho holisa leruo, mekhoha le meetlo ea Basotho – ea Lesotho, esita le ea Afrika eohle;
- (h) ho fumana litsela le mekhoha ea ho phethahatsa sepheo le merero ena e boletsoeng kaholimo;
- (i) ho ba mahlo, litsebe le maoto a Lekhotla la Puso ea Sechaba.

TSELA EA TŠEBETSO

Lekhotla la Bacha la Lekhotla la Puso ea Sechaba ke lona pitsa eo ka eona ho phehoang banna le basali ba matla ba Lekhotla ba kamoso. Ke lona mophato oo ho oona Lekhotla le suoang litho tsa kamoso tsa Lekhotla le leholo. Litho tsa Lekhotla la Bacha ke batho ba sa leng bacha, 'me ba sa ntsaneng ba le matla le mafolofolo. Ka lebaka leo, Lekhotla la Bacha le na le mesebetsi e khethehileng eo le lokelang ho e phetha molemong oa polokeho le potlakiso ea tšebetso ea Lekhotla ka kakaretso

Tsela ea tšebetso ea Lekhotla la Bacha la Lekhotla la Puso ea Sechaba e tla tsamaea tjena:

- (a) Lekhotla la Bacha la Lekhotla la Puso ea Sechaba le tla sebeletsa ho nolofatsa Bacha ho bokella linnete holim'a seo Bacha ba se hlokang le hona ho fumana tsebo holim'a mathata a Bacha;
- (b) le tla phatlalatsa tsebo le mesebetsi ea Bacha le Mekhatlo ea bona;
- (c) le tla thusa nehano ea maikutlo pakeng tsa Bacha ba Basotho, Lesotho esita le ba Afrika eohle;
- (d) le tla kothaletsa bacha ho Kenya moea oa boiteko (Boikitlaetso) litabeng tsa mekhatlo eo ba e keneng esita le litabeng tsa bophelo ba sechaba ka kakaretso;
- (e) le tla theha khotso, le boloke setsoalle le Mekhatlo e meng ea bacha ea lefatše;
- (f) le tla sebetsa le itšetlehile, le bile le ipapisitse le khoelehetso ea Lekhotla la Lichaba tsa Lefatše tse kopaneng (U.N.O), khoelehetso eo e leng Litokelo tsa Mantlha tsa Botho (Universal Declaration of Human Rights);
- (g) le tsa sebetsa ho ntšetsa pele Motheo, sepheo le merero ea Lekhotla la Puso ea Sechaba;
- (h) le tla sebetsa ka makala a lona tlas'a Lekhotla la Puso ea Sechaba ka makala a lona.

BAKHETHOA PARAMENTENG

- (a) Bakhethoeng (Maparamenteng) ba Lekhotla la Puso ea Sechaba ha ho litulo se thonngoang;
- (b) Khetho tsohle ke tsa lekunutu kamehla;
- (c) Komiti ea Phethahatso e `ngoe feela e eleng Komiti e Kholo ea Lekhotla. Haele Komiti e Kholo ea Lekhotla la Mafumahali, Lekhotla la Puso ea Sechaba le Komiti e Kholo ea Lekhotla la Bacha, Lekhotla la Puso ea Sechaba boemong ba tsona, phethahatsong ea tsona e nka matla Komiting e Kholo ea Lekhotla la Sechaba .
- (d) Mantsoe a sebelisoang:
Moetapele oa Lekhotla lohle, o mong feela o na le Motlatsi.
Makhotleng a Mafumahali le a Bacha ke Baokameli (Mookameli).
Mabatoong, Makaleng le Makalaneng ke Balula-Litulo (Molula-Setulo).